

Betreft:

Kristus-Koningkerk te Antwerpen

Ligging:

Louis Strausstraat 1
2020 Antwerpen

Beschermingsbesluit:

Beschermd monument volgens het Ministerieel besluit houdende bescherming als monument met een historische waarde en een artistieke waarde
dd. 02.06.1988

Beheersplan opgemaakt door:

Architectenbureau Vanhecke & Suls bvba
Schoonselstraat 5
2610 Wilrijk

Opdrachtgever:

Kerkfabriek Kristus-Koningkerk
Louis Strausstraat 1
2020 Antwerpen

Datum ter goedkeuring ingediend:

10.09.2017

0. Inhoudstabel

0. INHOUDSTABEL	2
1. IDENTIFICATIE EN AFBAKENING VAN HET BEOOGDE GEBIED	3
2. HISTORISCHE NOTA	9
3. INVENTARIS VAN DE ERFGOEDELEMENTEN – HUIDIGE TOESTAND	
A. Algemene beschrijving/typering en ruimtelijke context	18
B. Beschrijving van de verschillende elementen	
i. Opmetingsplannen van bestaande toestand	31
ii. Diagnosenota + beschrijving bouwfysische gebreken	40
4. BESCHRIJVING VAN DE ERFGOEDWAARDEN	99
5. VISIE OP TOEKOMSTIG BEHEER	101
6. OPSOMMING EN VERANTWOORDING VAN DE BEHEERSMAATREGELEN	103
7. VOORSTEL VAN OPVOLGING EN EVALUATIE	105
8. BIJLAGEN	106

1. Identificatie en afbakening van het beoogde gebied

Een beheersplan is een visie document waarin men vastlegt welke werkzaamheden waar en wanneer nodig zijn. Het slaat op alle werken, maatregelen en handelingen die de waarden en kenmerken van het erfgoed in stand houden verbeteren of herstellen. Een beheersplan heeft een looptijd van twintig jaar, de werken kunnen gefaseerd, gespreid in tijd en ruimte uitgevoerd worden.

“De identificatie en afbakening van het onroerend erfgoed of erfgoedlandschap of van het deel ervan dat een opzichzelfstaand geheel vormt, waarvoor het nodige beheersplan zal worden opgemaakt.”

Het beheersplan is opgemaakt voor de Kristus Koningkerk met het oorspronkelijke sacristiegebouw mee opgenomen, nu is het sacristie gebouw ‘expo rex’ genaamd. Het plan van de kerk is opgebouwd volgens een Latijns kruis met middenbeuk, verscheidene zijkapellen, viering, absis, nartex en transept en een toren links van de nartex. Aan de kerk is een sacristie gebouwd die nu naast andere functies een feestzaal bezit. Rondom rond de kerk is er een park aangelegd met het verschillende boom- en planten soorten. Vlak voor de kerk bevindt er zich een grote parking in asfalt. De gevel is opgebouwd uit bruine Boomse baksteen en langs de binnenzijde is gele Nieuwpoortse baksteen gebruikt. De bakstenen gevel is zeer dynamische uitgevoerd en het dak is uitgewerkt in koper. Glas in lood ramen komen frequent voor in de kerk. De sacristie daarnaast bevat gewone glasramen.

Benaming:

Kristus Koningkerk

Adres:

Louis Strausstraat 3
2020 Antwerpen

Kadasternummer(s):

2137N

Datum en inhoud beschermingsbesluit:

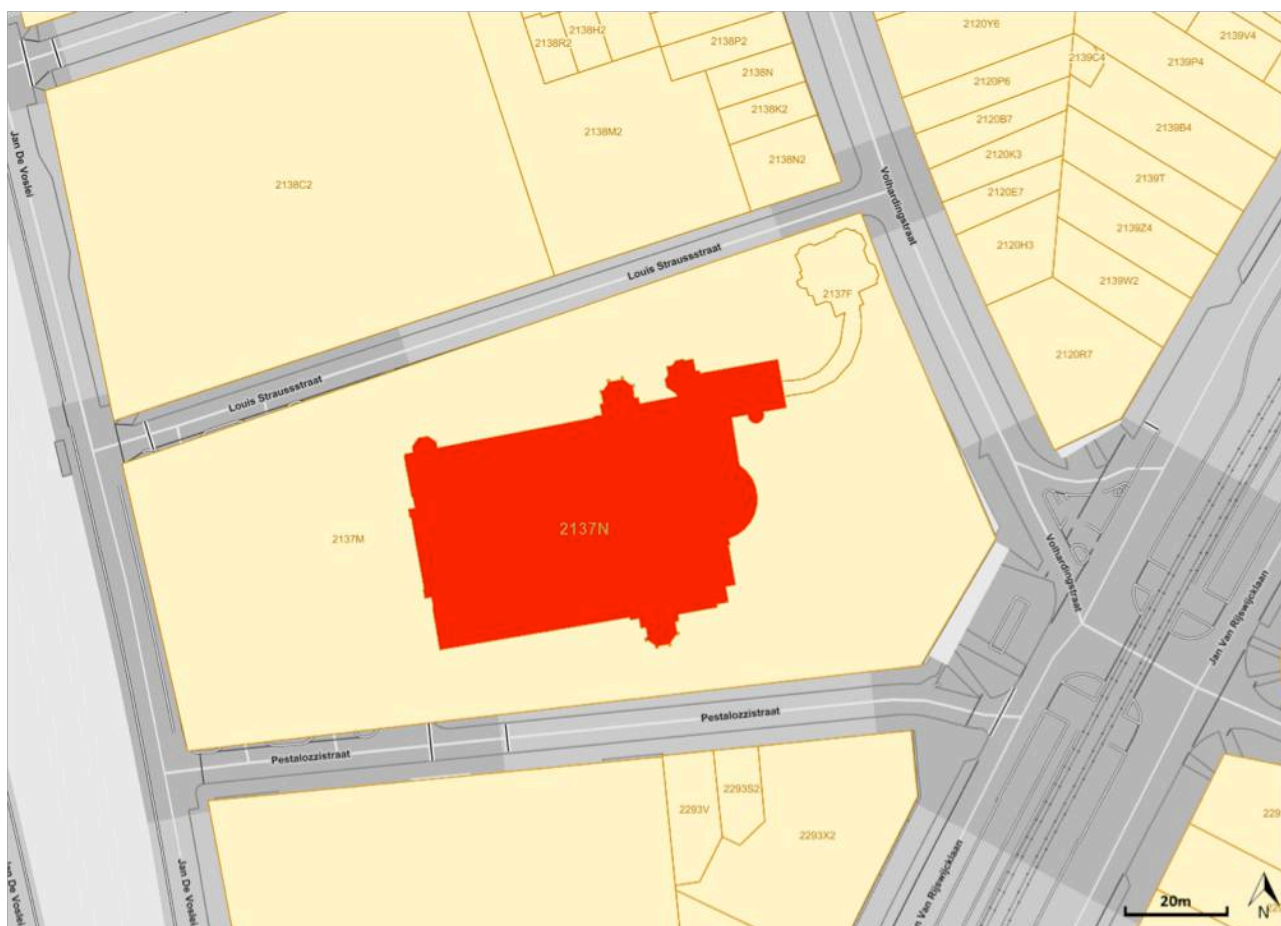
Beschermd als monument geldig sinds 02-06-1988

Beschermingsstatuut:

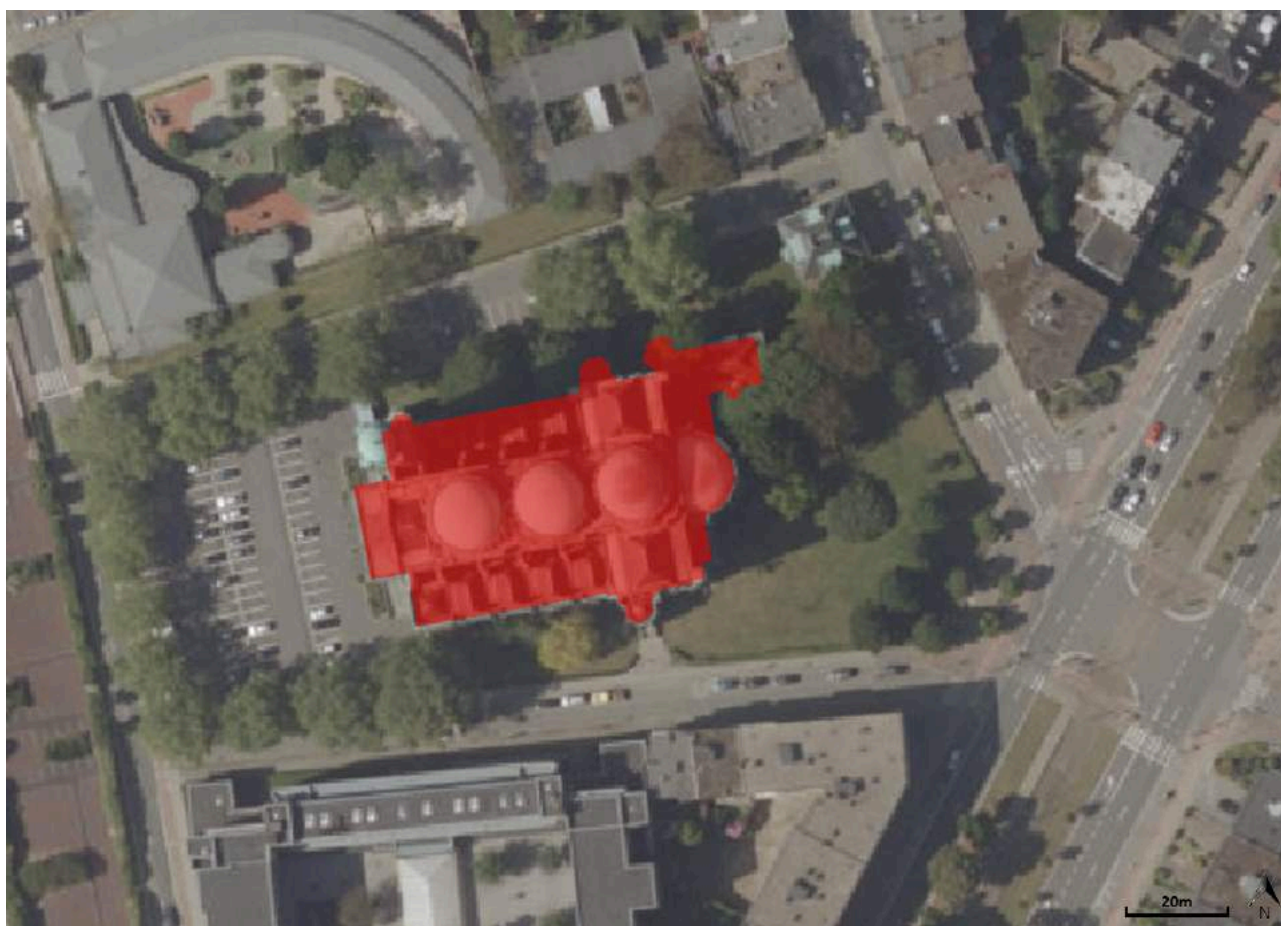
Beschermd als monument en vastgesteld als bouwkundig erfgoed

Eigendomsituatie:

Kerkfabriek

Figuur 1: Afbakening van het beoogde gebied op kadasterplan (bron: geopunt.be)

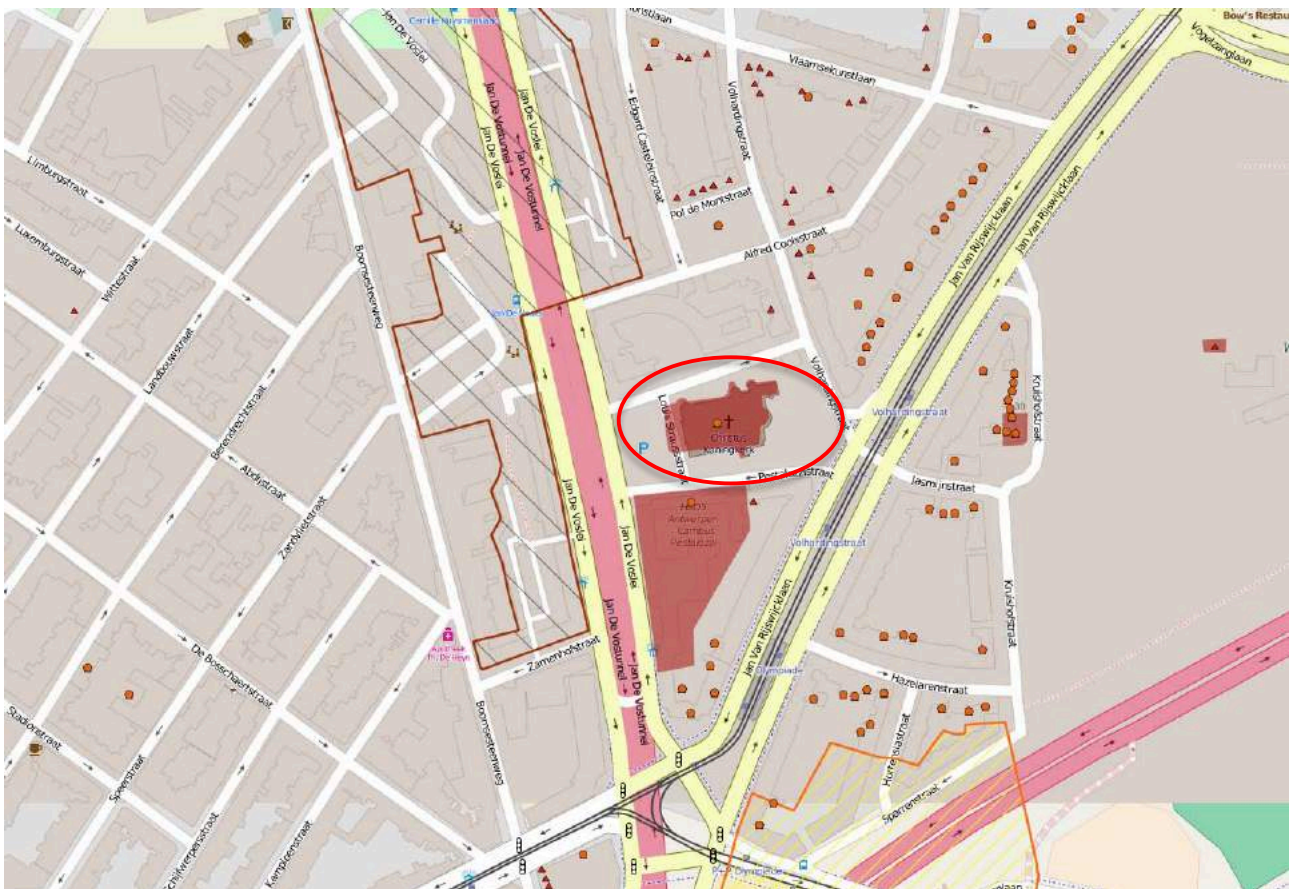

Figuur 2: Luchtfoto met afbakening van Kristus Koningkerk (bron: geopunt.be)

Figuur 3: Gewestplan (bron: geopunt.be)

Figuur 4: Geoportaal onroerend erfgoed (bron: <https://geo.onroerenderfgoed.be>)

Legende kaart (figuur 04):

- Omcirkeld in het rood: De Kristus Koningkerk is opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als beschermd monument.

Figuur 5: Vooraanzicht Kristus Koningkerk in bestaande toestand

Figuur 6: Zijaanzicht langs de zuidzijde van de Kristus Koningkerk in bestaande toestand met toren

Figuur 7: Zijaanzicht langs de zuid-oostzijde van de Kristus Koningkerk in bestaande toestand

Figuur 8: Zijaanzicht langs de oostzijde van de voormalige sacristie in bestaande toestand

2. Beknopte historische nota en beschrijving

INLEIDING

De kristus-koningkerk van Antwerpen is gelegen Louis Strausstraat 1 te 2020 Antwerpen en is ontsloten door Jan Van Rijswijcklaan en Jan Devoslei.

De kerk werd gebouwd tussen 1928 en 1930 en vormt een onderdeel van de Wereldtentoonstelling van 1930 te Antwerpen. De kerk werd oorspronkelijk gebouwd als Museum voor de Vlaamse Kunst voor deze Wereldtentoonstelling. In de kerk werd een tentoonstelling van de Vlaamse Primitieven in ondergebracht.

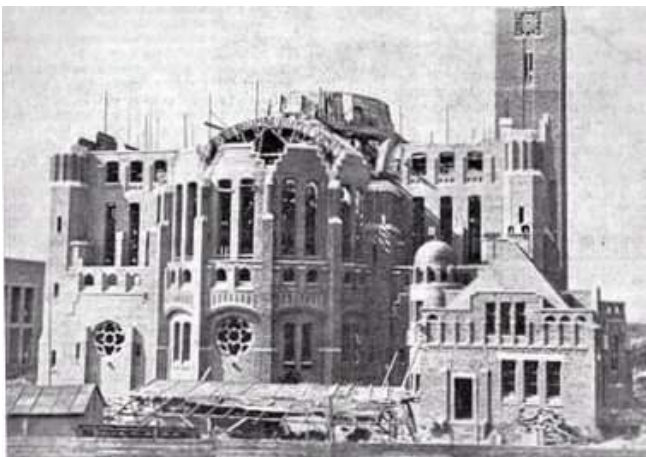
De kerk werd gebouwd volgens de plannen van Jos Smolderen en werd opgetrokken in een neobyzantijnse art decostijl. Het betonnen portiek steekt af tegen de bakstenen gevels. Bovenaan de voorgevel zien wij een soort fronton, eveneens in beton uitgevoerd. Dat bevat 5 beeldnissen onder eenvoudige baldakijnen, met daarin 5 beelden. Het ontwerp is geïnspireerd door het werk van H.P. Berlage en de basiliek van Koekelberg en is opgetrokken in Boomse baksteen, met een decoratief gebruik van natuursteen.

Deze kerk is overkluisd door koepeldaken op eenvoudige pendentieven. In de tambier van deze koepels zijn vensters voorzien, die een fraai lichteffect opleveren.

Het halfronde koor bevat, buiten het hoofdaltaar met een kruisbeeld, fraaie glasramen met daartussen beelden. De zuilen werden voorzien van fraai versierde kapitelen met bovenaan een kleine tandlijst. Hierboven ontspruiten de massieve rondbogen in metselwerk.

Het orgel is een opmerkelijke verschijning. De pijpen werden op een dusdanige manier verdeeld over de ganse breedte, dat er daartussen openingen ontstonden die correspondeerden met de daarachter gelegen glasramen. De witstenen preekstoel straalt eenvoudige robuustheid uit.

KORTE HISTORIEK VAN DE KRISTUS KONINGKERK^{1,2}

In 1930 maakt Antwerpen zich stilaan klaar voor de Wereldtentoonstelling. De Kristus-Koningkerk wordt hiervoor gebouwd. Hier zal een deel van de tentoonstellingen en manifestaties gehouden worden. Nadien en tot op vandaag wordt het een parochiekerk. Foto archief HBVL (links). Dit gebouw is samen met de school in de Pestalozzistraat een van de permanente gebouwen die behouden worden na de tentoonstelling.

Een Tentoonstelling werd verondersteld enig spoor na te laten van haar tijdelijke bestaan. Vandaar het behoudt

van de kerk en de school. Dat was aanvankelijk echter niet vanzelfsprekend. Het luik Oude Vlaamse kunst van de Tentoonstelling veronderstelde inderdaad dat men over lokalen beschikte met optimale veiligheids garanties voor de geleende werken. Men had aanvankelijk gedacht aan het Museum voor Schone Kunsten aan het Leopold De Waelplein, maar de organisatoren gaven er de voorkeur aan alle evenementen op één locatie te concentreren. En zo werd heel spontaan een nieuw 'Belgisch compromis bereikt, in dit geval de bouw van een normaal- school en een kerk als voorzieningen voor de latere woonwijk die de Tentoonstelling zou opvolgen. In deze koppeling van het laïcisme aan het klerikalisme heeft men een afspiegeling willen zien van de alliantie tussen socialisten en christendemocraten in het Schepencollege. Ongetwijfeld schuilt er heel wat waarheid in deze toespeling op het pact Huysmans Van Cauwelaert, waarmee zij de Stad sinds 1921 konden besturen. Maar de nieuwe kerk was niet zo eenvoudig te realiseren als werd gedacht, omdat de ideologische conflicten hardnekkiger waren dan de politieke tegenstellingen: op 19 maart 1928 stemde de Gemeenteraad, nadat hij zijn bijdrage van een vijfde, of 1.400.000 frank in de bouw van de kerk, had goedgekeurd, negatief over de toekenning van een bijkomende subsidie van 1.600.000 frank, hoewel de Provincieraad al een bedrag van 2.500.000 frank had toegekend.

Op aandrang van Van Cauwelaert kende de Stad in augustus uiteindelijk een subsidie van 1.500.000 frank toe voor de tentoonstelling over de Oude Vlaamse Kunst, waardoor uiteindelijk iedereen in de gelegenheid was zijn gezicht te redden. Het Uitvoerend Comité van de Wereldtentoonstelling schoot 1.600.000 frank voor aan de VZW Kerkgebouw Wereldtentoonstelling, belast met het verzamelen van middelen en met de oprichting van de nieuwe parochiekerk, en stemde ermee in 500.000 frank over te maken als lening.

De spil van de VZW Kerkgebouw was niemand minder dan E.H. Camiel Van Herck, kapelaan van Sint Joris (die toen de parochiekerk was van de hoofdarchitect) en de latere pastoor van de Christus Koningkerk.

¹ Smolderen, L. Een art-decofestival: De internationale tentoonstelling van Antwerpen in 1930, 2002(21/3), 4-29

² Kristus-Koning: Historiek Geraadpleegd op 5 oktober 2016, van <http://www.kristus-koning.be>

Voor de realisatie van de kerk werd een beroep gedaan op de hoofdarchitect van de Tentoonstelling, terwijl de bouw van de school, zoals het hoorde, toevertrouwd werd aan de stadsarchitect, E. Van Averbek. Er werd gezegd dat deze kerk Romaans-Byzantijns van inspiratie was, ongetwijfeld wegens de drie koepels die haar bekroonden. Maar in de eerste plaats verwijzen die drie koepels naar de drie octogonale tamboeren (die aanvankelijk half rond waren) van de Triomfboog, een vorm die overigens ook overgenomen wordt in het voorportaal van de kerk, met drie bogen. Ook hier blijkt een streven naar eenheid. De kerk doet, veeleer denken aan de katholieke Kathedraal van Westminster of aan het werk van Berlage, voor wie Jos Smolderen een hevige bewondering koesterde. Later zal de Christus-Koningkerk van Antwerpen' op haar beurt een inspiratiebron zijn voor andere religieuze bouwwerken, met name de Sint Odillakerk te Parijs die er een identieke kopie van is, met uitzondering van de klokkentoren, waarvoor te leen gegaan werd bij de torens van de basiliek van Koekelberg.

Het betreft een gebouw van grote afmetingen, 74 m lang, 38 m breed, met een toren van 70 m, dat niet enkel bestemd was voor de eredienst maar ook als tentoonstellingsruimte. Het gebouw omvat een beuk en acht zijkapellen, die een overvloedige lichtinval mogelijk maakten. De eerste steen werd gelegd in mei 1928 en de werken waren op twee jaar voltooid, wat voor die tijd een hele krachttoer was. Op 30 mei 1930 werd het gebouw voor een periode van zes maanden ter beschikking gesteld van het Uitvoerend Comité van de Tentoonstelling om de retrospectieve van de Vlaamse Kunst onder te brengen. Foto's uit die tijd tonen ons het interieur dat omgevormd was tot museum. De afdeling Vlaamse Kunst was de laatste die in gebruik genomen werd, wegens bruiklenen die uit het buitenland kwamen: de vorsten huldigden ze in op 7 juni en woonden bij die gelegenheid een concert bij in de kerk gedirigeerd door meester Lode De Vocht.

De Kristus-Koningkerk oogt vandaag niet meer zoals haar ontwerper het had gedroomd: de koepels en de plafonds hebben nooit de voorziene mozaïekversiering gekregen; de mooie glasramen van de meestersglazeniers Vosch, Camiel A. Annys- Dhondt, Wijss, Josephus Blockhuys, P. Tuerlinckx, Florent Colpaert en Eugene Yoors werden vernield door V-bommen tijdens de laatste oorlogsdagen, en last but not least werd de bekroning van de klokkentoren, ontworpen in de vorm van een Vlaams belfort, op een ongelukkige wijze afgeknot tijdens een restauratie uitgevoerd in 1973, nadat Smolderen was overleden.

(rechts) Zaterdag, 26 april 1930. Opening van de Wereldtentoonstelling. Koning Albert I, in het midden, kijkt toe hoe zijn echtgenote Koningin Elisabeth het lint doorknipt om de tentoonstelling te openen. Foto Collectiebeleid Musea stad Antwerpen.

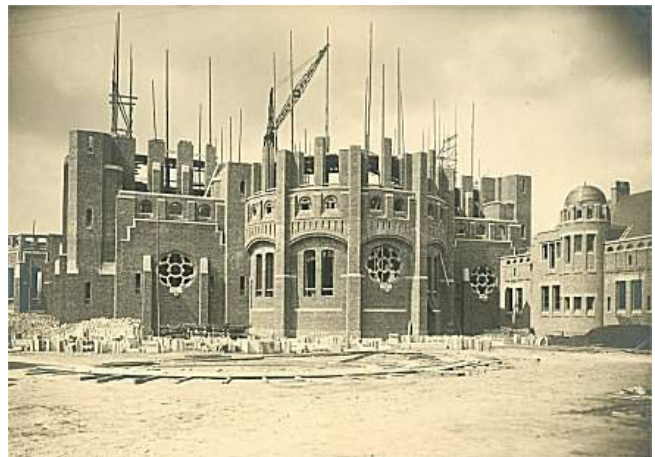
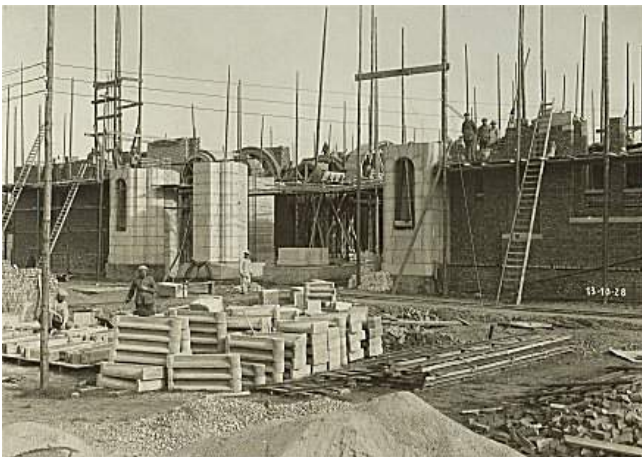
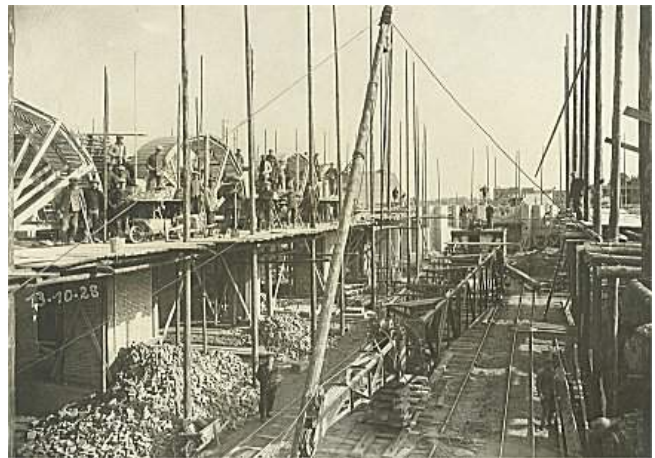
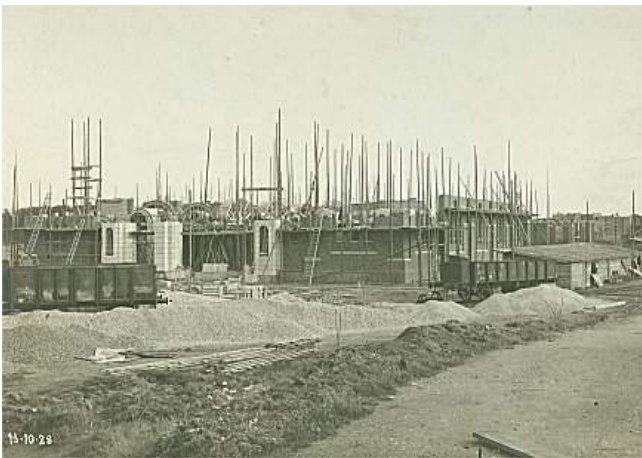
(links) Zaterdag, 26 april 1930. Koning Albert I en Koningin Elisabeth wonen de opening ij van de tentoonstelling "Oude Vlaamse Kunst" in de Kristus-Koningkerk. Die is pas gebouwd in moderne Art Deco stijl, met hedendaagse glasramen. Links van de koning zit kardinaal Van Roey. Foto archief GVA.

Van de Jan de Voslei was tijdens de wereldtentoonstelling nog geen sprake. Toen was de lei het decor voor een gigantische bloemenexpositie. Foto archief GVA.

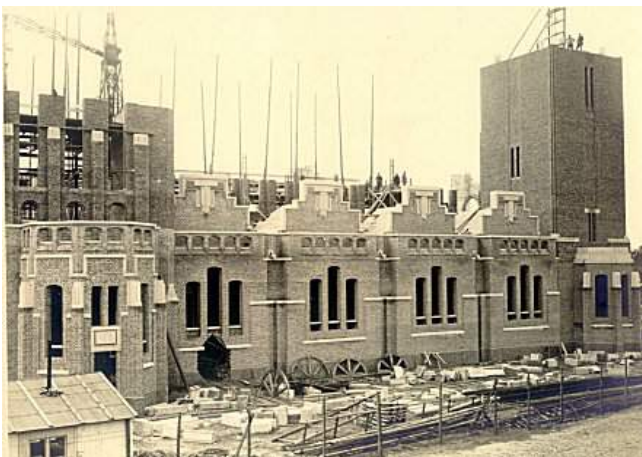
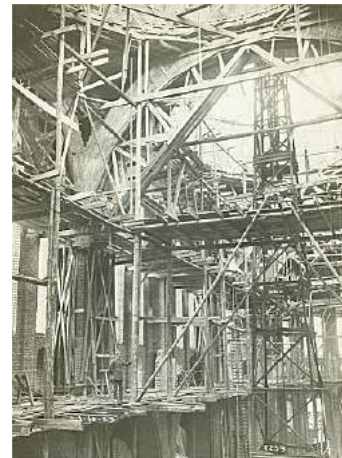
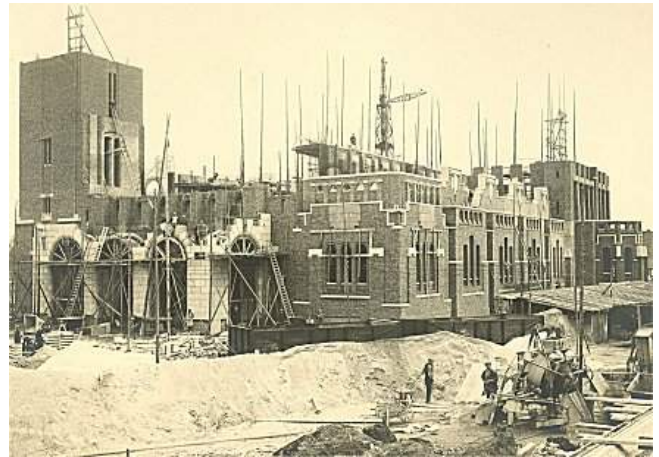
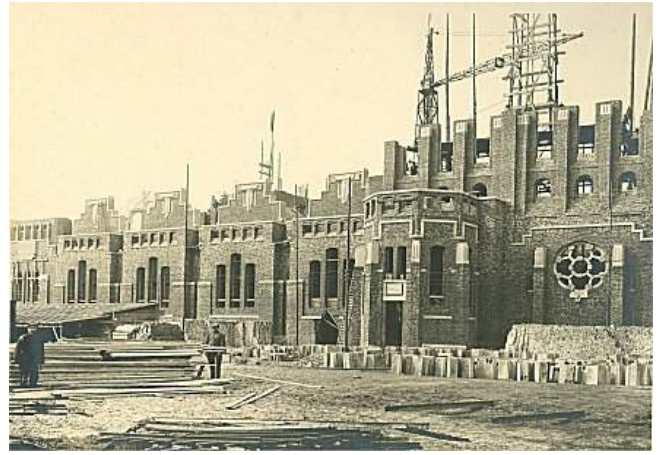
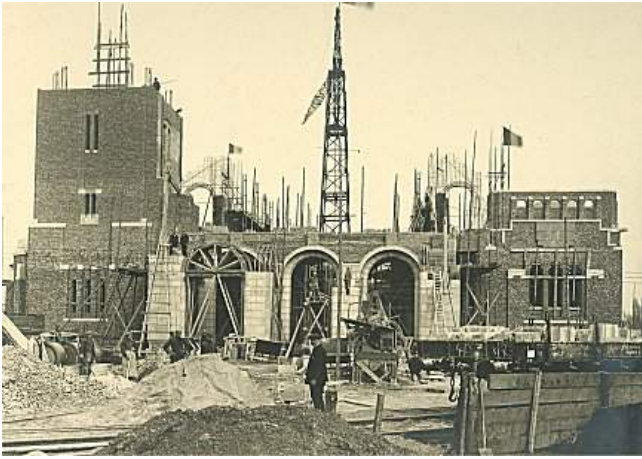

De slanke toren van de Kristus-Koningkerk rijst ver boven alle andere gebouwen van de wereldtentoonstelling. Intussen is het bovenste gedeelte afgebroken, omdat het bouwvallig was. Foto Collectiebeleid Musea stad Antwerpen.

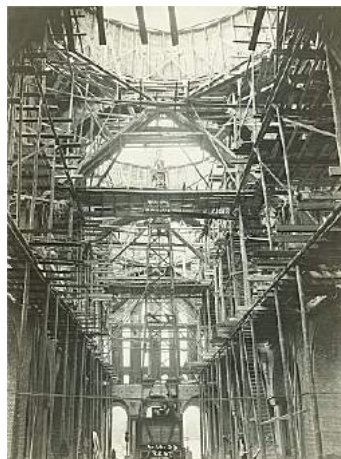
Foto's tijdens de bouw van de Kristus-Koningkerk:

Het prachtige Klais-orgel

De Kristus-Koningkerk met rozentijn vanuit een vliegtuig.

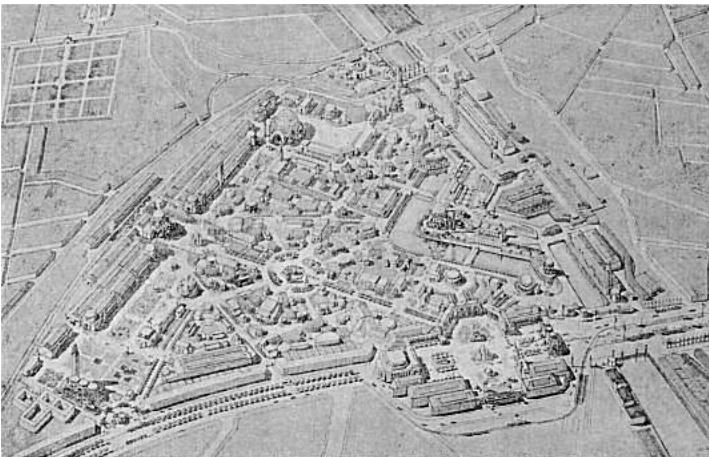

Gekleurde ets uit folder uitgegeven ter gelegenheid van de wijding van de kerk.

1930. Verlichte kerk met op de voorgrond de rozentuin.

Maquette van de wereldtentoonstelling. Onderaan links ziet u de Kristus-Koningkerk

Brand van de bovenverdieping van de sacristie (huidig Expo-Rex).

Bliksem tijdens de nacht van 3 juli 1975. Archief GVA

5 december 1974. Bovenste gedeelte wordt bouwvallig en moet worden afgebroken.

5 maart 1975. Het bovenste gedeelte wordt afgebroken omdat het bouwvallig is.

5 maart 1975. Detail van het te verwijderen torengedeelte.

HISTORIEK VAN HET KLAIS-ORGEL³

In 1930 werd in de nieuwe Kristus-Koningkerk een groot orgel geplaatst, waarvan de opstelling in functie van de architectuur gebeurde. De opdracht voor de bouw van het instrument was toegekend aan de firma J. Klais uit Bonn. Johannes Klais had het vak in de Elzas, Zwitserland en Zuid-Duitsland geleerd en opende in 1882 zijn eigen atelier. Na zijn dood in 1925 nam zoon Hans Klais de firma over. Het familiebedrijf bestaat nog steeds en wordt intussen geleid door de derde en vierde generatie.

Het nieuwe orgel werd destijds als volgt beschreven:

"Het gansch electrisch orgel is gebouwd naar de laatste moderne beginselen en kunstbegrippen der Orgelbouwkunde. Het bezit 72 sprekende registers en 28 koppelingen met ongeveer 5.500 pijpen, verdeeld over vier klavieren en pedaal. Op te merken is ook het aanbrengen van een klein orgel (1e klavier) aan de buitenballustrade van het oksaal. Het aanwenden van koperen pijpen en het verplaatsbaar klavier (console mobile) zijn eenig in't Land. Zoowel op technisch als op klankgevend gebied, beduidt dit orgel het volmaakte wat tot heden toe bereikt wordt."

De inspelings van het Klais-orgel vond plaats op 9 augustus 1930 door Flor Peeters, toen al vijf jaar kathedraalorganist in Mechelen. Een dag later concerteerde de Franse componist Joseph Bonnet, titularis-organist van de Saint-Eustache in Parijs, voor een volle kerk. Dat concert werd o.a. bijgewoond door de Franse prinses Geneviève d'Orléans, een nicht van de toenmalige Belgische vorst, die achteraf op het doksaal aan Bonnet werd voorgesteld.

Na verloop van tijd geraakte het instrument geleidelijk in verval, deels als gevolg van oorlog- en waterschade. Vooral de plotse temperatuurverschillen door het gebruik van warme lucht als centrale verwarming, bleken nefast. Een door de kerkfabriek samengestelde commissie onder leiding van kanunnik J. Joris, directeur van het Lemmensinstituut, met o.a. de toenmalige Antwerpse kathedraalorganist Stanislas Deriemaeker en orgeldeskundige Koos Van de Linde, onderzocht de mogelijkheden tot restauratie en stelde dat een grondig herstel pas zinvol zou zijn wanneer eerst een nieuw verwarmingssysteem zou worden geïnstalleerd. Zulks geschiedde en in oktober 1988 kon gestart worden met de restauratiewerken van het Klais-orgel dankzij het geapprecieerde mecenaat van de voormalige Generale Bank (zetel Metropool). Er werd tevens van de gelegenheid gebruik gemaakt om in de speeltafel een setzer te plaatsen. Dat is een elektronisch systeem dat toelaat om 256 registratiecombinaties vooraf te programmeren. Op die manier wordt de organist minder afhankelijk van eventuele registranten tijdens uitvoeringen.

Sedert 1991 worden jaarlijkse orgelcycli ingericht. Het Orgelcomité Kristus-Koning organiseert elk jaar twee orgelrecitals in de maand oktober, waarbij het Klais-orgel afwisselend als solo-instrument en in combinatie met koor of andere muziekinstrumenten gebruikt wordt.

In het tijdschrift 'Het Orgel in Vlaanderen', Jaargang 14 nummer 54 (Oktober, november, december 2014) verscheen een iets uitgebreider artikel over het Klais-orgel.

Dit artikel is toegevoegd in Bijlage 17.

³ Kristus-Koning: Klais-orgel Geraadpleegd op 23 november 2016, van <http://www.kristus-koning.org/klais-orgel.php>

HISTORIEK VAN DE GLASRAMEN

De historische, architecturale, technische én het spirituele aspect van de glasramen is terug te vinden in het boek *'Christus Koninkerk Beeld en symboliek in glasramen'*, uitgegeven door Lannoo, 2007 en geschreven door H. Van Puymbroeck, L. Vermoeden, M. Manderyck, A. Calders, J Defauw. Hieronder is een beknopte historisch beschreven gedistilleerd uit hogervermeld boek:

'De talrijke ramen en roosvensters boden een uiterst geschikte gelegenheid voor de creatie van kunstglasramen. Er werd een algemeen plan opgesteld door Kannunik Croegaert, leraar liturgie aan het Groot Seminarie te Mechelen: in groepen van ramen uitbeelding geven aan het thema van het liturgisch jaar.. De oorspronkelijke glasramen werden tijdens de Tweede Wereldoorlog echter vernield en voor de vernieuwing ervan werd niet afgeweken van het oorspronkelijke concept, maar wel werd de wijze van voorstelling aangepast. Het atelier Calders werd de restauratiewerken toevertrouwd met als sluitstuk het glasraam dat de advent voorstelt, ter hoogte van het doksaal, dat in 1973 werd geplaatst.

Calders laat zich inspireren door de moderne kerkelijke architectuur en kunst, vaak met een voorkeur voor abstractie en brengt in de Christus Koningkerk gaandeweg de eeuwenoude christelijke symbolen terug tot hun beeldende essentie.

Zoals Armand Calders het zelf verwoord: *'De glasramen van de Christus Koningkerk zijn uniek. Ze vormen voor de 20ste eeuw de meest volledige cyclis met liturgische hoogdagen als figuratief onderwerp.'*⁴

HET CONCEPT CROEGAERT - 1929

'Het uitgangspunt voor de liturgische versiering van de glasramen was de toewijding van de kerk aan Christus Koning. In de bovenramen van de westgevel, het schip, het hoogkoor en de dwarsbeuk beeldde Croegaert een liturgische hoogdag uit: het laat zich aflezen vanaf de westgevel, links volgend langs de volledige noordzijde over schip, dwarsbeuk en hoogkoor, daar afdraaiend naar het zuiden, langs dwarsbeuk en –schip tot aan de westgevel, om zo de richting van de wijzers van de klok – en dus de tijd – te suggereren.

De benedenramen vulde hij in met de zeven sacramenten, in evenveel roosvensters, terwijl hij in de benedenramen van het hoogkoor bovendien een aantal engelenkoren voorzag in een welomschreven houding, hiërarchisch ingedeeld volgens het schema van Dionysius de Areopagiet uit de 5de eeuw.

*De zijbeuken ten slotte kleepte hij aan met Vlaamse Heiligen, eigen aan het Mechelse diocees: in vier noordelijke zijkapellen twaalf mannelijke heiligen, in vier zuidelijke kapellen twaalf vrouwelijke heiligen.'*⁵

⁴ Calders 2007, p. 36

H. Van Puymbroeck, L. Vermoeden, M. Manderyck, A. Calders, J Defauw, *Christus Koninkerk Beeld en symboliek in glasramen*, Tielt: Lannoo 2007

⁵ Calders 2007, p. 38-39

H. Van Puymbroeck, L. Vermoeden, M. Manderyck, A. Calders, J Defauw, *Christus Koninkerk Beeld en symboliek in glasramen*, Tielt: Lannoo 2007

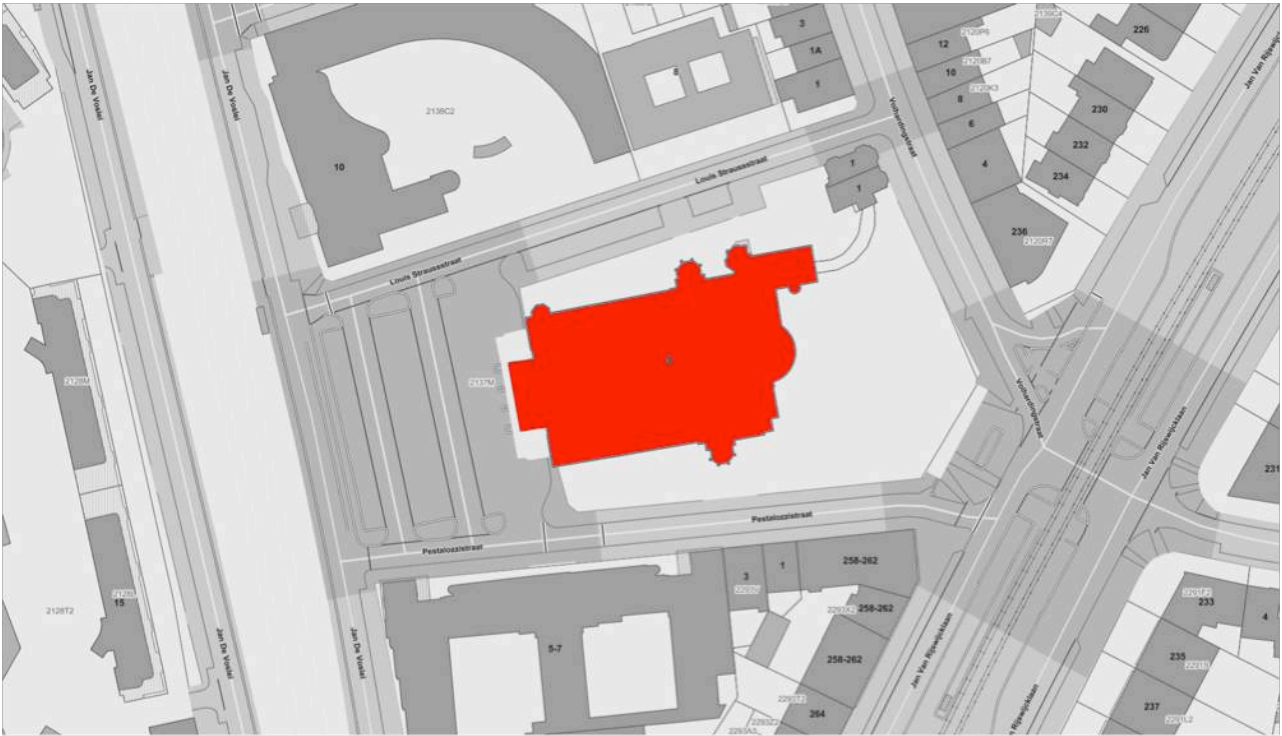
3. INVENTARIS VAN DE ERFGOEDELEMENTEN - HUIDIGE TOESTAND

A. algemene beschrijving/typering en ruimtelijke context

De Kristus-Koningkerk is gesitueerd in de Louis Strausstraat in Antwerpen in de tentoonstellingswijk. De kerk werd gebouwd tussen 1928 en 1930 en vormt een onderdeel van de werelttentoonstelling van 1930 in Antwerpen. De kerk werd gebouwd volgens de plannen van Jos Smolderen en werd opgetrokken in neobyzantijnse Art Deco stijl. En sinds 1988 is het gebouw opgenomen in de lijst van beschermde gebouwen.

Figuur 9: Het gebouw in zijn context met aanduiding van omgeven bebouwing en straten op kleine schaal (bron: geopunt.be)

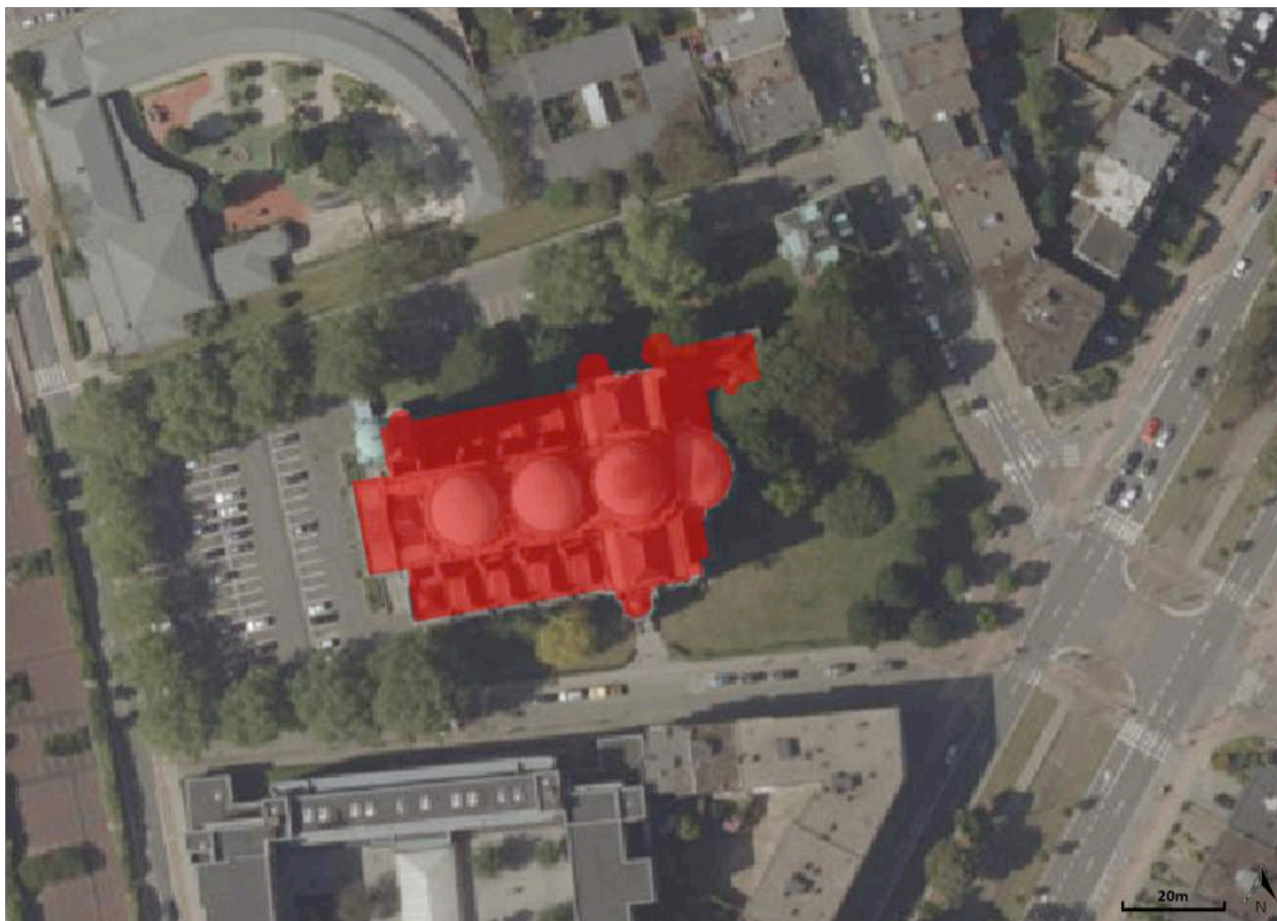

Figuur 10: Het gebouw in zijn context met aanduiding van omgeven bebouwing en straten op grote schaal (bron: geopunt.be)

Figuur 11: Luchtfoto van Kristus Koningkerk in zijn context met aanduiding omliggende hoofdwegen (bron: geopunt.be)

Figuur 12: Luchtfoto met afbakening van Kristus Koningkerk (*bron: geopunt.be*)

Figuur 13: Westgevek van de Kristus Koningkerk in bestaande toestand

Figuur 14: Zuidgevel van de Kristus Koningkerk in bestaande toestand met toren

Figuur 15: Zuidgevel van de Kristus-Koningkerk in bestaande toestand

Figuur 16: Zuid- en Oostgevel van de Kristus-Koningkerk in bestaande toestand

Figuur 17: Oostgevel van de Kristus-Koningkerk in bestaande toestand

Figuur 18: Detail van de oostgevel van de Kristus-Koningkerk in bestaande toestand

Figuur 19: Noordgevel met toren van de Kristus Koningkerk in bestaande toestand

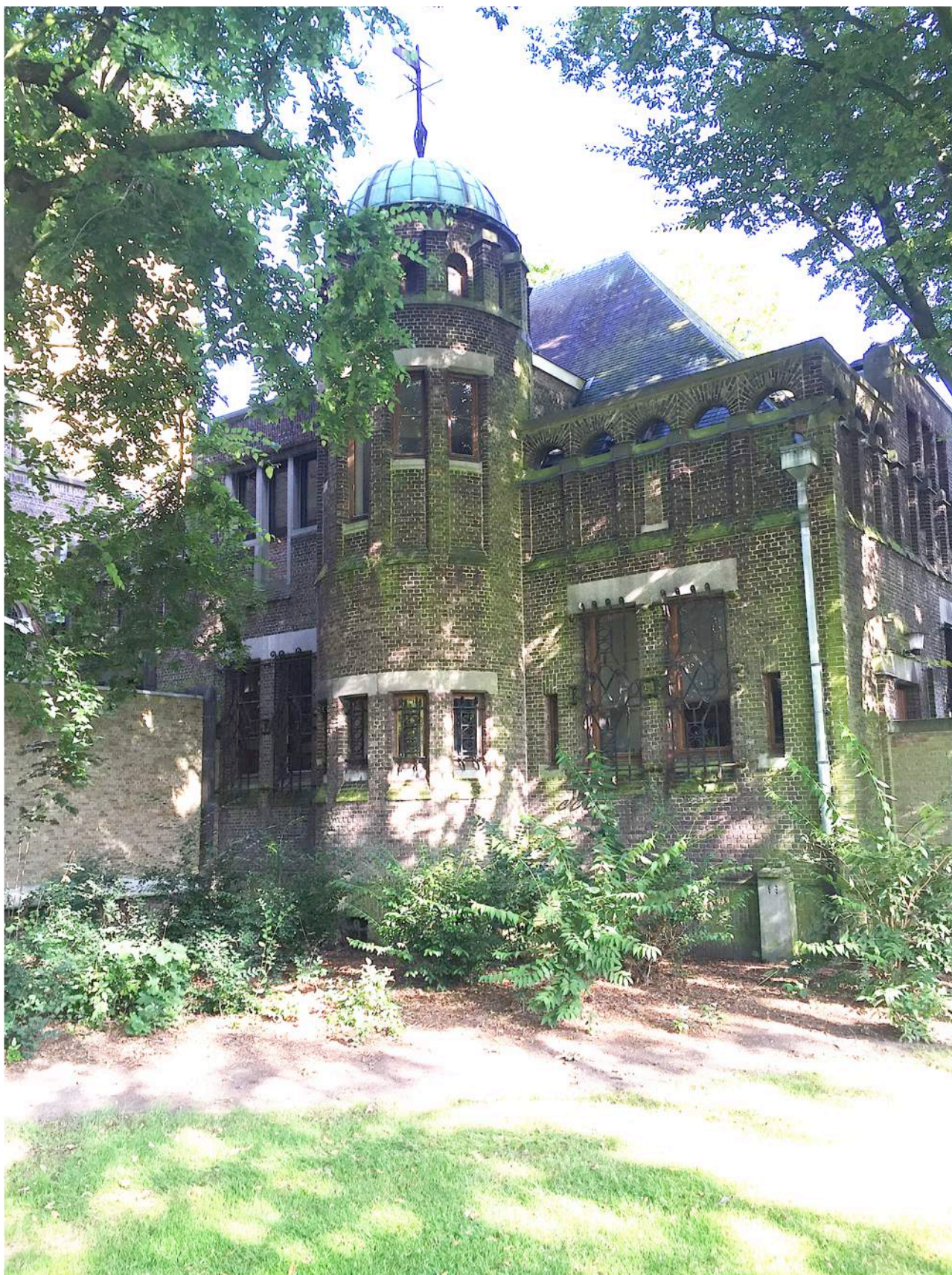

Figuur 20: Noordgevel van de Kristus Koningkerk in bestaande toestand

Figuur 21: Noordgevel van de Kristus Koningkerk in bestaande toestand met zicht op de zijtoegang

Figuur 22: Zuidgevel van de Kristus Koningkerk in bestaande toestand

Figuur 23: Oostgevel van de voormalige sacristie in bestaande toestand

Figuur 24: Noordgevel van de voormalige sacristie in bestaande toestand

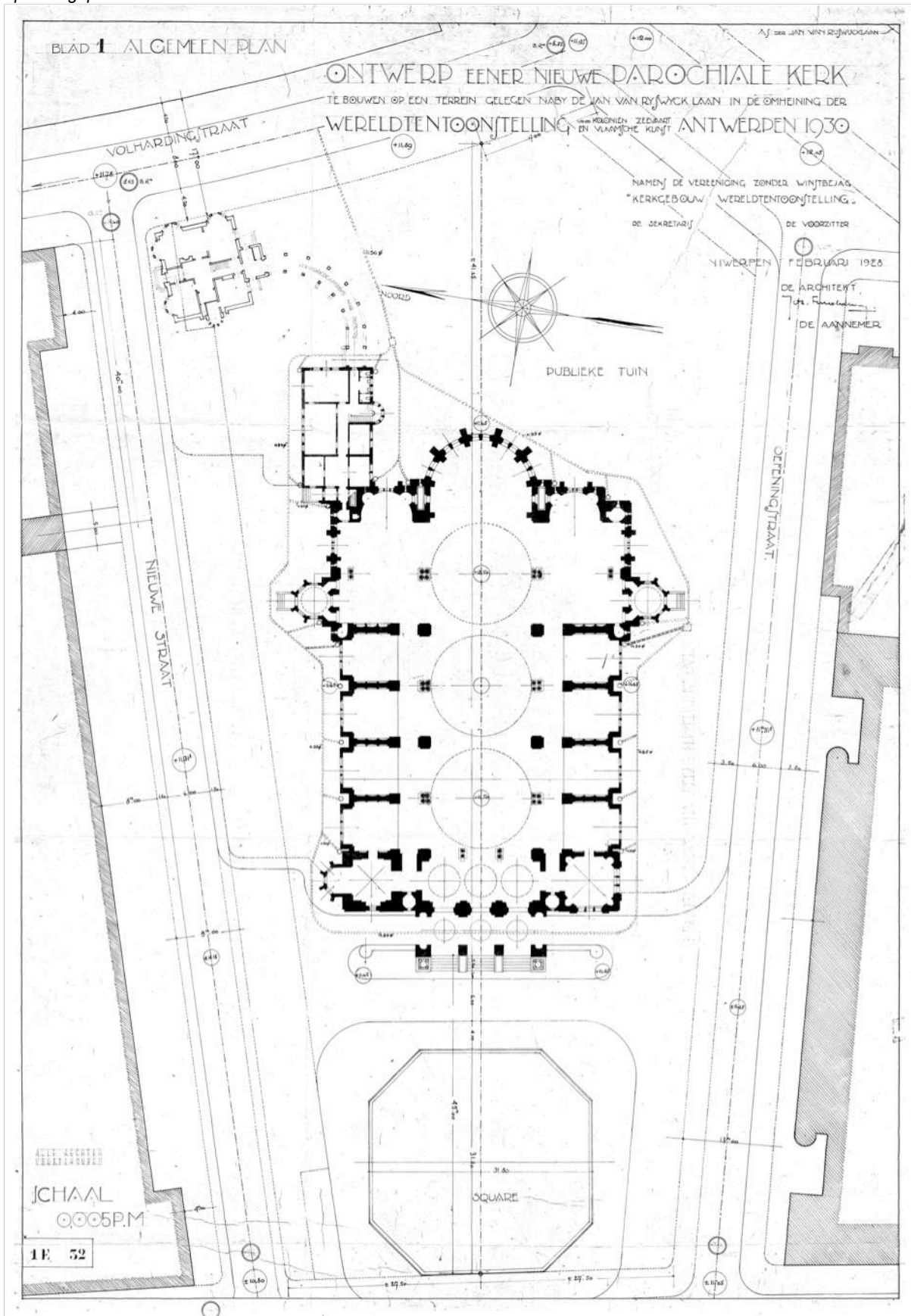
3. INVENTARIS VAN DE ERFGOEDELEMENTEN - HUIDIGE TOESTAND

B. Beschrijving van de verschillende elementen - opmetingsplannen

Opmetingsplannen van oorspronkelijke toestand:

In bijlage 03 zijn alle plannen uit 1930 op groot formaat toegevoegd.

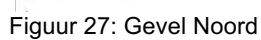
Inplantingsplan:

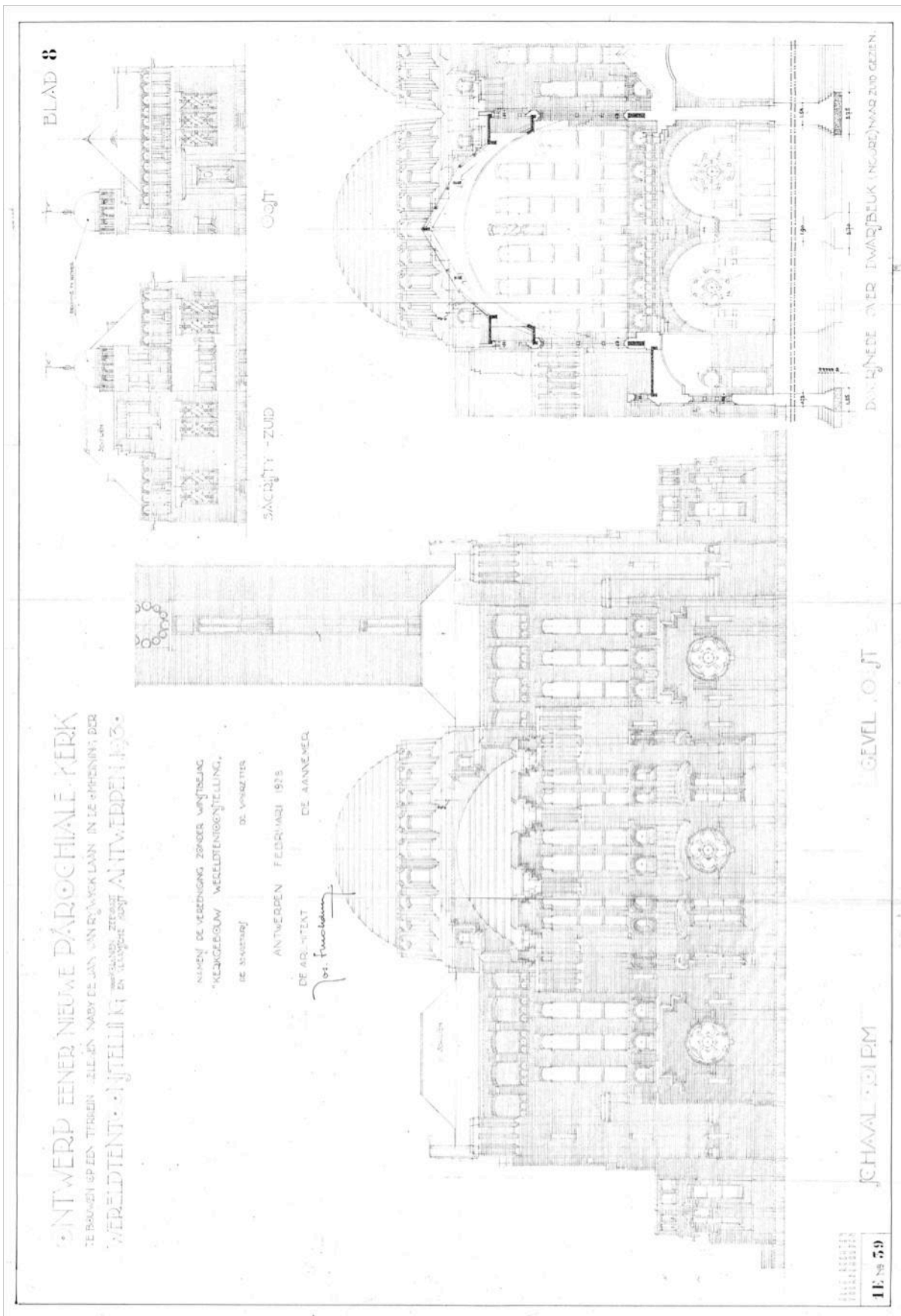
Figuur 25: Inplantingsplan

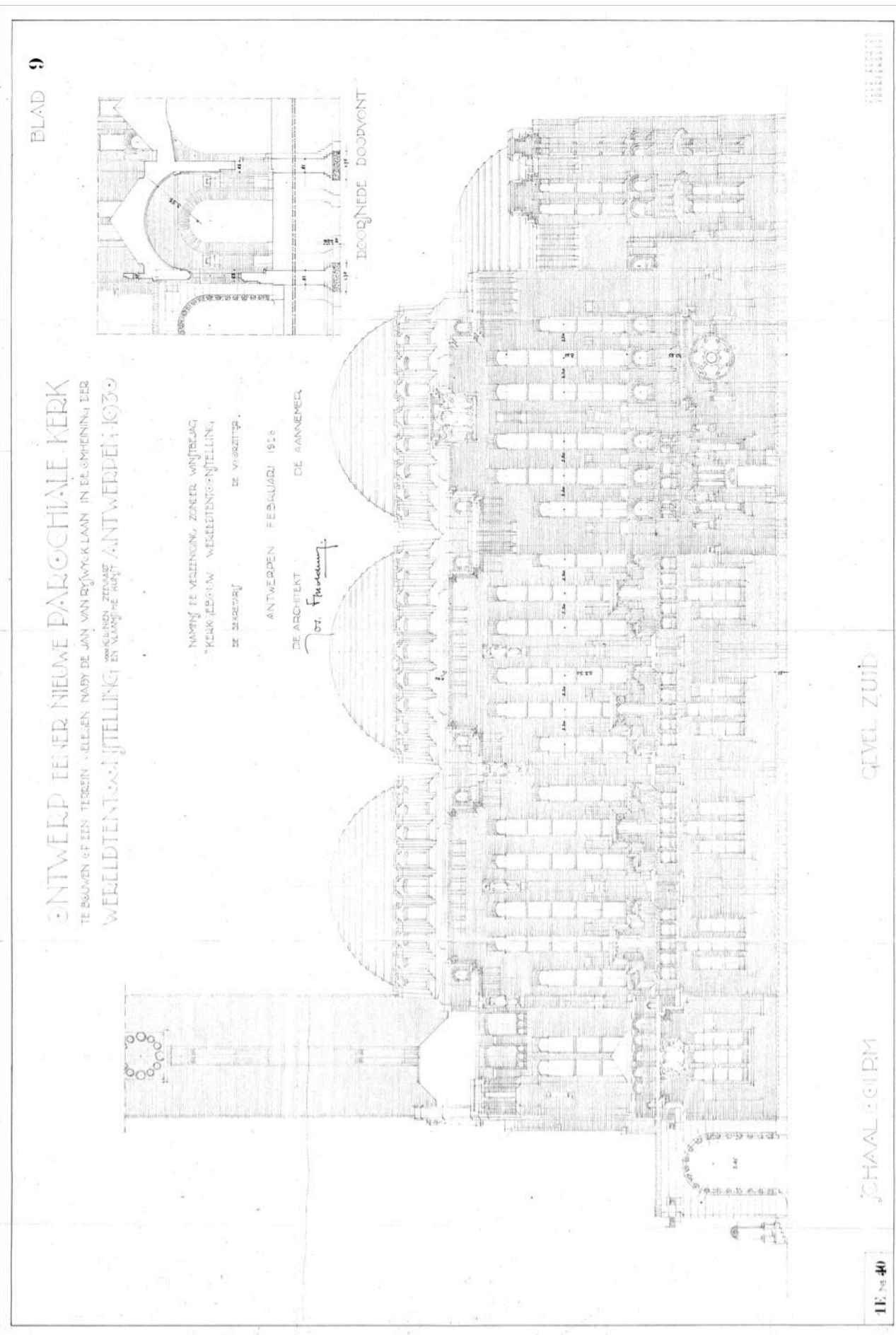

Figuur 28: Gevel Oost

GEVEL WEJT

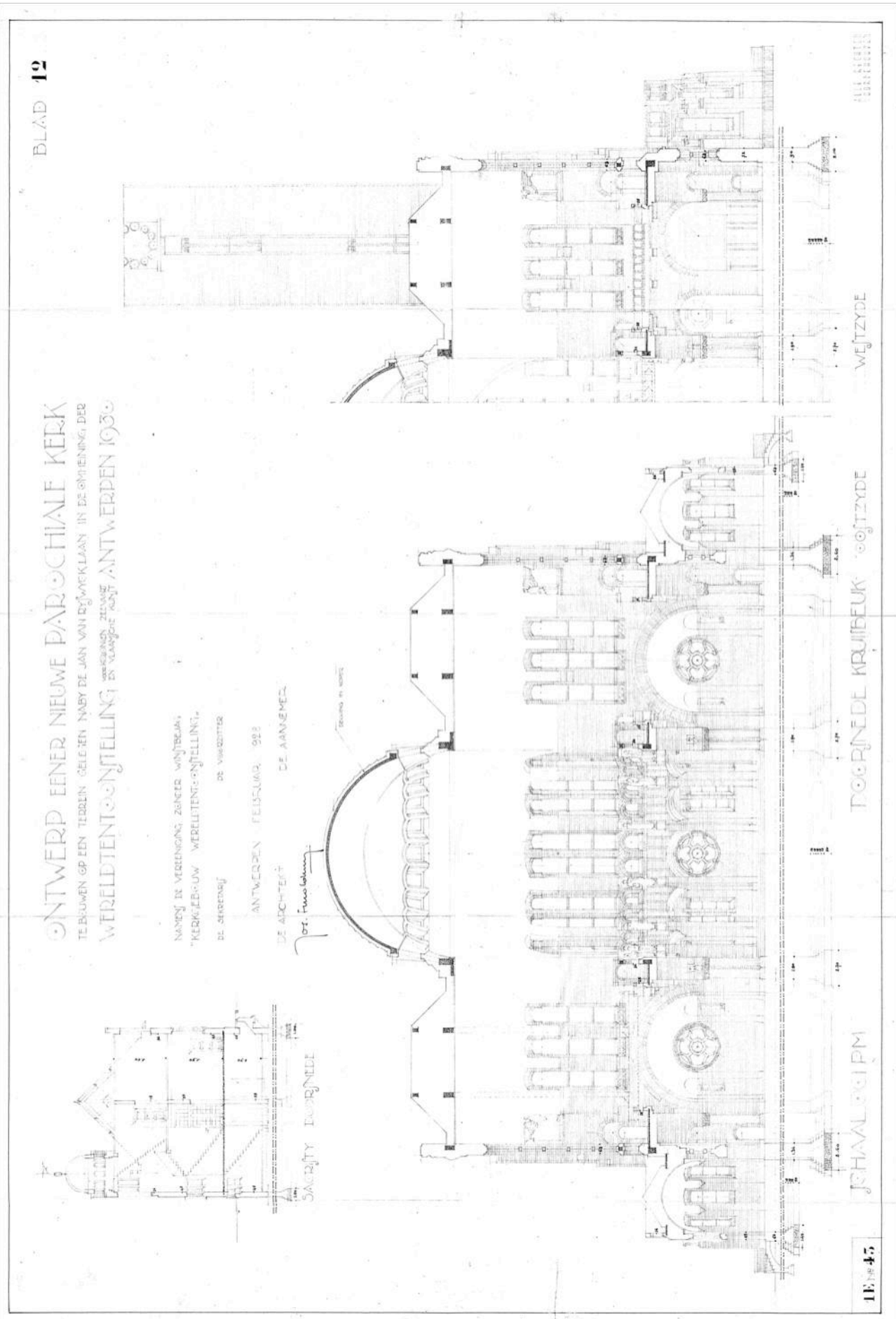
35/106

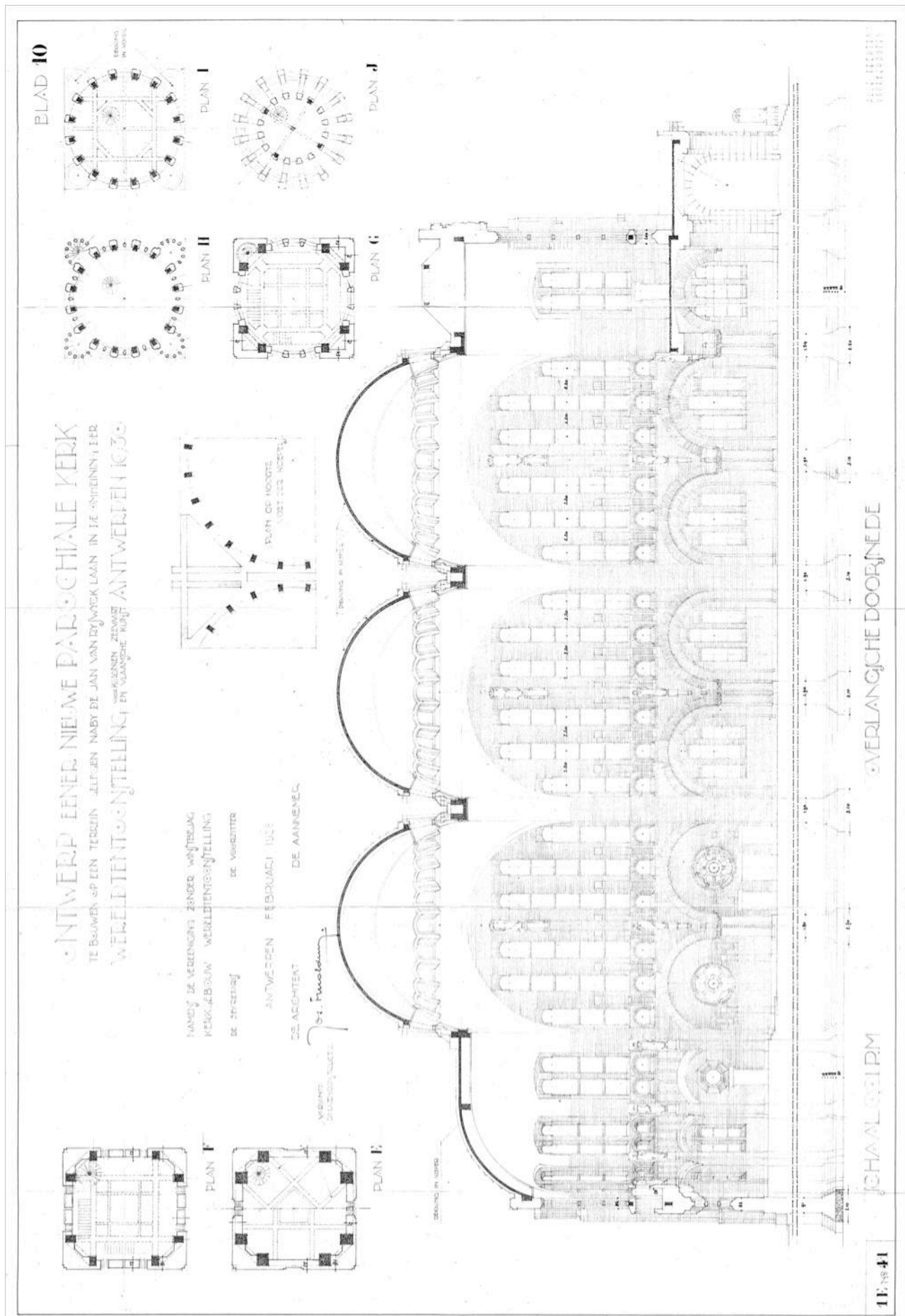
Figuur 30: Gevel Zuid

Doorsnedes:

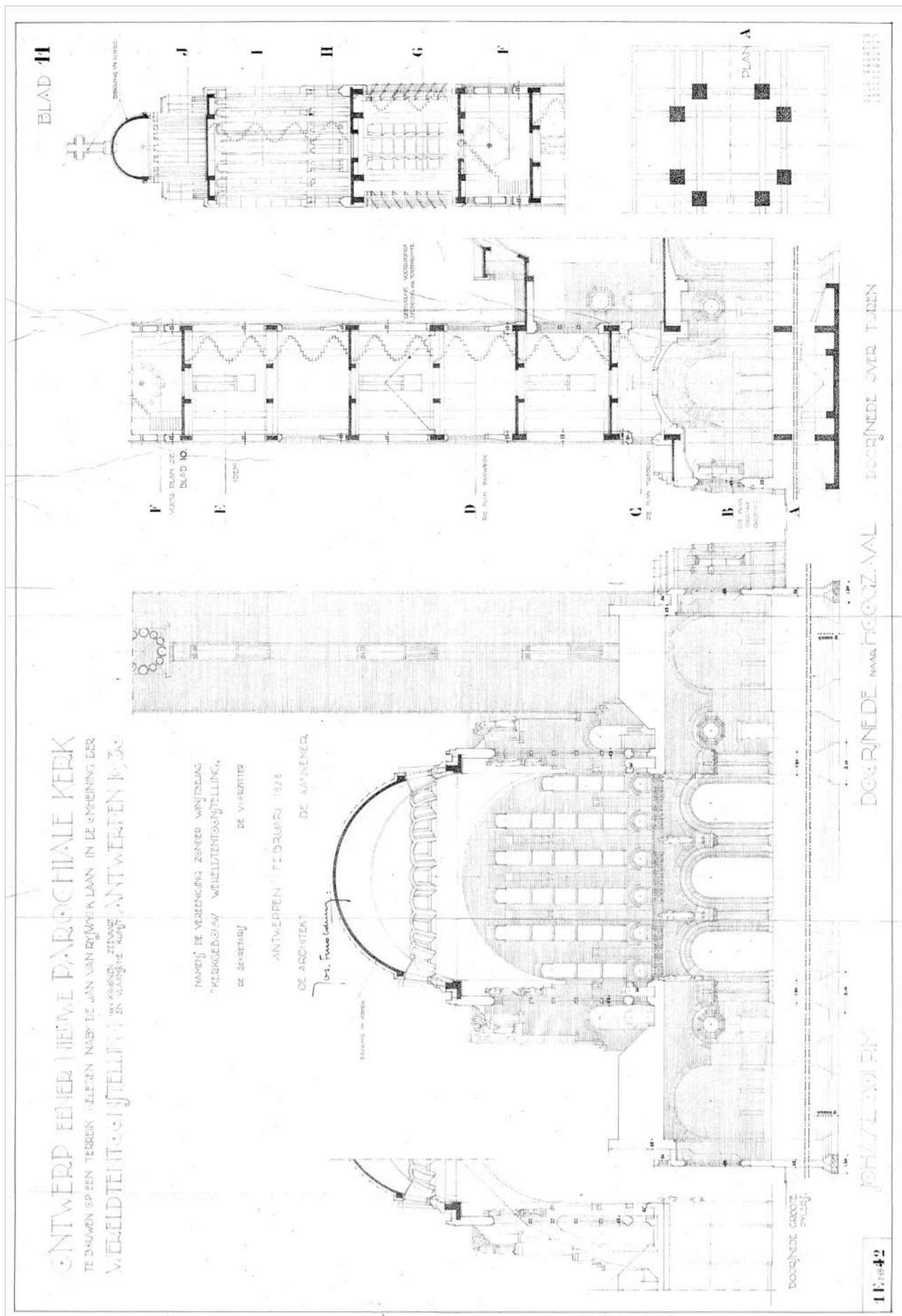

Figuur 31: Doorsnede Dwars

Figuur 32: Doorsnede langs

Figuur 33: Doorsnede dwars met toren

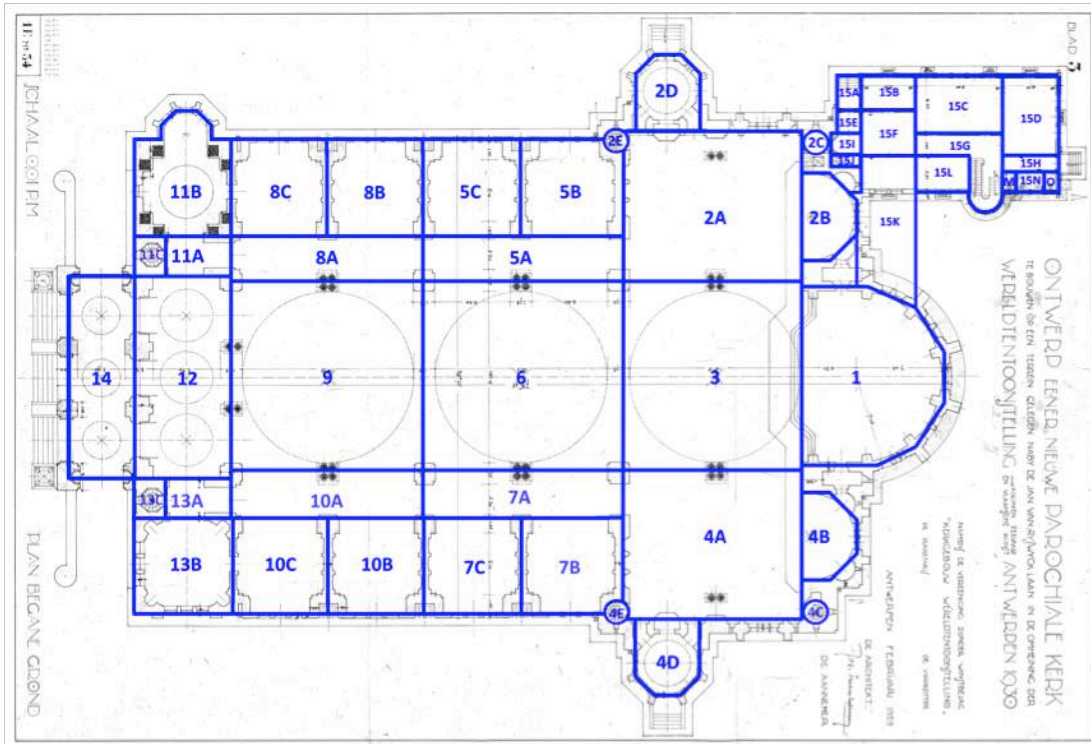

3. INVENTARIS VAN DE ERFGOEDELEMENTEN - HUIDIGE TOESTAND

B. Beschrijving van de verschillende elementen – diagnosesnota + beschrijving bouwfysische gebreken

Inventaris historisch interieur:

In bijlage 02 is er foto-inventaris per ruimte van de kerk toegevoegd.

Figuur 5: Nummering van de ruimtes

1. HOOGKOOR

Overzichtsfoto:

Vloer (ontworpen door J. Smolderen)

- Treden en vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen
- Patroon in vloer gelegd met een combinatie van carrara marmer en Rouge Belge royal met een rand in noire de Mazy.
- Treden naar hoofd altaar achteraan een grijs marmer vermoedelijk Salome marmer.
- Tussen twee altaars heen is vals tapijt geplaatst overheen de natuurstenen vloer
- In de vloer is vloerverwarming ingewerkt.

Wanden

- Metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband
- Het metselwerk vertoont bovenaan zoutuitbloeiingen.

Plafond

- Draagstructuur uit gewapend beton, gecementeerd en in gebroken wit geschilderd

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 2 ronde ramen met enkel glas boven de deur langs weerszijde
  - 4x 2 dubbele glasramen in lood met gekleurd glas ontworpen door Calders in 1955 onderverdeeld in 3 segmenten per venster
  - 5x 2 dubbele glasramen in lood met gekleurd glas ontworpen door Calders in 1955 onderverdeeld in 6 segmenten
  - Rozetraam met gekleurd glas in lood ontworpen door Eugene Yoors in 1930 het rozetraam is onderverdeeld in 9 segmenten
  - 14x boogvormige ramen met glas in lood
- Deuren:

○ 2 paneeldeuren in hout onderverdeeld in 4 panelen in eik.	
Extra	
Dienstaltaar:	Materiaal: Witte steen Beschrijving: Steunend op 2 poten. ...
Hoofdaltaar:	Uitvoerder: J. Smolderen
	Materiaal: witte steen met 6 bronzen altaarkandelaars en een kruis uitgewerkt in witte steen met een bronzen Christus. Onderaan het kruis bevindt zich een tabernakel in messing
	Datum: 1938
	Beschrijving: Het altaar heeft 4 steunpunten van dezelfde witte steen het altaarblad heeft een trede naar achteren toe waarop de 6 kandelaars bevinden (3 aan ieder zijde) met in het midden een kruis met een bronzen Christus
Dooptont:	Materiaal: witte steen met een deksel in messing met kruisje bovenaan.
	Beschrijving: In de witte steen van de dooptont zijn langs 4 zijden gezichten in verwerkt. De dooptont steunt op 1 zuil met een vierkante voet
Harmonium:	Materiaal: Hout
	Beschrijving: De deuren zijn instrumenten op geschilderd en de stoel is in het zelfde hout als het harmonium
2x lessenaars:	Materiaal: gebikkelde blauwe hard steen en gele steen
	Beschrijving: Langs weersijden van het doksaal zijn lessenaars in steen uitgewerkt. In de hardsteen staan de inscripties "pradicat evangelium" met in het midden een adelaar.
8x beelden:	Materiaal: Witte steen steunend op een pilaar in blauwe hardsteen
	Ontworpen door A. De Roeck
	Techniek: beeldhouwd
	Datum: 1929 (ca) - 1929 (ca)
	Afmetingen: hoogte 250 cm
6x luchters:	Beschrijving: De beelden bevinding zich rondom rond de absis onder ieder beeld is een rood bord met de naam van de heilige
	Materiaal: koper en vermoedelijk albast
Paaskandelaar:	Beschrijving: De luchter is een bol in albast omgeven door messing met een versieringselement onderaan. De bol is vast gemaakt aan een ketting met het chiro embleem en daaraan een staaf.
	Datum: 1957
	Materiaal: Messing kandelaar en plastieken bloemenkrans
	Beschrijving: De kandelaar is ornamenteel uitgewerkt in messing en met chiro embleem. Rond de paaskaars bovenaan geornamenteerd met een bloemenkrans in plastiek
Ambons	Ontwerper: J. Smolderen
	Datum: 1958
	Materiaal: Hout met groen kleed erover met een gele rand afwerking

2. TRANSEPT LINKS

2A. Transept links

Overzichtsfoto:

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen
- Patroon in vloer gelegd met een combinatie van carrara marmer en Rouge Belge royal

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband
- 2x een ontubbelde zuil met groeven en uitgewerkt in pleister en beige geschilderd, pleister schilfert af van de ontubbelde zuilen

Plafond

- Metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 2 x driedubbele glasramen in lood met gekleurd glas ontworpen door Calders in 1955 onderverdeeld in 6 segmenten per venster
  - 2 x driedubbele glasramen in lood met gekleurd glas ontworpen door Calders in 1955 waarvan 2 venster groter zijn en onderverdeeld in 9 segmenten en één kleiner onderverdeeld in 6 segmenten.
  - Rozetraam met gekleurd glas in lood ontworpen door Eugene Yoors in 1930 het rozetraam is onderverdeeld in 9 segmenten en bevindt zich boven de biechtstoel.
  - Rozetbinnenraam met gekleurd glas in lood ontworpen door Eugene Yoors in 1930 het rozetraam is onderverdeeld in 9 segmenten en bevindt zich boven de toegang aan ruimte 2D.
  - 1 kleine rechthoekig raam met glas in lood naast rozetraam en boven de deuren van de toegang aan ruimte 2D.
  - 2 kleine rechthoekige binnenramen met glas in lood naast rozetraam en boven biechtstoel
- Deuren:
  - 2 paneeldeuren in hout onderverdeeld in 8 vierkanten panelen. De deuren dienen als ingang van de kerk in eik
  - 2 paneeldeuren met gebogen bovenzijde in hout onderverdeeld in 6 rechthoekige panelen en 1 paneel met ronding bovenaan in eik. Één deur is voor de toegang van een trappenhuis de andere is voor de sacristie.

Extra

Schilderij met Moeder Maria:

Materiaal: Geschilderd met zwarte houten kader

Beschrijving: Moeder Maria met open armen en in het wit gekleed en gesluierd. Rond haar nek heeft ze een geel touw met een embleem met Christus aan het kruis. Op de achtergrond. De stijl is maniërisme.

Biechtstoel:

Datum: 1958

Materiaal: Indira beige marmer, groen marmer, smeedijzerwerk en geel gekleurd glas

Beschrijving: De biecht is bekleed in marmer vooraan zijn twee platen in beige marmer met daarachter en als overkapping groene marmer. De deur voor de priester is in

2x wijwatervat	Uitvoerder: Datum: Materiaal: Beschrijving:	J. Smolderen 1938 Witte steen Het wijwatervat is een halve zeshoek uitgehold en ingewerkt in de muur. Boven het wijwater is een Grieks kruis in de witte steen gegraveerd.
Sacristieklok:	Materiaal: Beschrijving:	Koperen bel met touw en bevestigd aan de muur met smeedijzer Naast de deur naar de sacristie hangt een bel op 2 meter hoogte waarbij een touw is bevestigd is aan de klepel. De bel zelf is bevestigd aan de muur met een versiering van smeedijzer.

2B. Linkerabsis aan transept

Overzichtsfoto:

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen
- Patroon in vloer gelegd met een combinatie van carrara marmer en Rouge Belge royal
- Treden naar hoofd altaar achteraan een grijs marmer vermoedelijk Salome marmer.
- Voor het altaar op de treden ligt in kruisvorm twee rode tapijten.

Wanden

- Vervuild metselwerk met zoutuibleeiing in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Plafond

- Metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - glas in lood ontworpen door Eugene Yoors in 1930 het rozetraam is onderverdeeld in 9 segmenten
  - 1 kleine rechthoekige raam met glas in lood naast rozetraam en boven de deuren van de toegang aan ruimte 2D.
  - 1 klein rechthoekig raam met glas in lood naast rozetraam in een kleinere absis
  - 1 rechthoekig raam die zich bevindt boven een deur die zich bevindt tussen de absis links en de grote midden absis
- Deuren:
  - 1 volle deur in hout die zich bevindt tussen de absis links en de grote midden absis

Extra

Zijaltaar:	Uitvoerder: Datum: Materiaal: Beschrijving:	A. De Roeck 1960 Carrara marmer met houten kruis Het altaar is samengesteld met platen Carrara marmer en steunt op een groot vlak samen met twee zeshoekige zuilen. Boven op het altaar staat een houten kruis met Christus.

4x messing kandelaars

Godslamp:	Datum: Materiaal: Beschrijving:	1941 Messing De lamp bestaat uit een ophanging waaraan zich onderaan een bol bevindt in messing met het chiro embleem daarboven is een schaalvorm waarin het verlichtingselement

		op steunt. De ophanging is opgebouwd uit vier messing staven waarbij de achterste twee een slingervorm maken en de voorste twee een verbreding met ornament hebben is zeshoekvorm
2x luchter:	Materiaal:	Messing en albast
	Beschrijving:	De luchter bestaat uit doorschijnend albast in kokervorm onderaan en boven aan bedekt met messing. De ophanging tegen de muur is in kruisvorm met daaraan het chiro embleem en een kruis naar de koker toe.
Schilderij met kruisophanging van Christus met aan de linkerzijde Maria in het blauw gekleed en rechts Johannes in het rood gekleed.	Materiaal:	Geschilderd met verf en bladgoud. Achtergrond is zwart flanellenstof. Kader is verguld.
	Beschrijving:	Schilderij waarop een kruisophanging van Christus is te zien met aan de linkerzijde Maria in het blauw gekleed en rechts Johannes in het rood gekleed de achtergrond acht de personen en het kruis is verguld met daar rond een gouden rand. De rest van de invulling van de kader is zwart doek. De kader zelf is rechthoekig en heeft een dunne rand. Het schilderij steunt op een houten schildersezels.
		Tablet in carrara marmer in muur ingewerkt

2C. Toegang naar sacristie

Vloer

- vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Plafond

- plafond in gewapend beton
- Deuren:
  - 1x paneeldeur in hout onderverdeeld in 8 vierkanten panelen. De deuren dienen als ingang naar de sacristie
  - 1x paneeldeuren met gebogen bovenzijde in hout onderverdeeld in 6 rechthoekige panelen en 1 paneel met ronding bovenaan in eik.

2D. Linkertoegang

Vloer

- vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband
- het voegwerk ontbreekt plaatselijk en is aan herstelling toe

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - Rozetraam zie 2A
  - 2x Rechthoekig raam met doorschijnend glas in matrix boven glazen deuren
  - 4x Rechthoekig raam met doorschijnend glas in matrix en onderverdeeld in 3 segmenten
  - 1x dubbel raam in 2 segmenten boven houten poort.
- Deuren:
  - 2x aluminium deur met glas
  - 1x houten paneelvleugeldeur onderverdeeld in 4 panelen in eik

2E. Trap aan linkertransept

Vloer

- vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Plafond

- plafond in gewapend beton, de wapening is zichtbaar

Trap

- wenteltrap in gewapend beton op de rand van de treden zijn ijzeren regels geplaatst (eindigt zonder borstwering)

3. VIERING

Overzichtsfoto:

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen
- Overheen vloer is grijs vals tapijt geplaatst

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband
- 2x een ontubbelde zuil met groeven en uitgewerkt in pleister en beige geschilderd, de pleister schilfert af

Plafond

- Pendentiefs: draagstructuur uit gewapend beton, gecementeerd en gebroken wit geschilderd.
- Dagkanten van ramen: gecementeerd en gebroken wit geschilderd
- Koepel: draagstructuur uit gewapend beton, gecementeerd en blauw geschilderd.

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 26x kleine rondboog ramen die zich in de blauw geschilderde koepel bevinden

Extra

2x koorgestoelte tussen transept en viering

Materiaal: Omkadering witte steen en houten zitbanken

Beschrijving: Rechthoekige boxen uit witte steen met figuratieve en letter inscripties met binnen in houten zitbanken en een knielbank

Kerkstoelen: Materiaal: Hout en simili leder

Beschrijving: Houten stoelenrijen zijn geplaatst in de viering met een simili lederen zit en rugvlak

Rood vloerkleed met patroon tussen stoelenrijen

2x kaarsen houder:

Materiaal: Steunpilaar in Salome marmer en messing kandelaar
 Beschrijving: De kandelaar steunt op een zeshoekige pilaar in Salome grijs marmer. De kandelaar zelf heeft een voet met een gleuf die overgaat in een bol met het chiro embleem om uiteindelijk een schaal te vormen met 6 hoeken om de kaarsen in te plaatsen

2x goud geschilderde beeld

Ontworpen door R. de Sauter

Materiaal: brons

Techniek: gegoten

Datum: 1932

Afmetingen: hoogte 195 cm

Beschrijving: Linker beeld is een beeld van Jezus het Heilige hart en rechts Madonna met kind

2x banner:

Materiaal: Stof met ijzeren houder

Beschrijving: Achter het beeld van Jezus en Maria met Kind links en rechts van de viering hangt een banner. Deze banner is bruin met goudkleurige vegetale motieven. De banner hangt aan een staaf met aan de uiteinden een bol.

2 stenen beeld: Zie Beelden ruimte 1 (midden absis)

4. TRANSEPT RECHTS

4A. Rechtertransept

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen
- Patroon in vloer gelegd met een combinatie van carrara marmer en Rouge Belge royal

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband
- 2x een ontdubbelde zuil met groeven en uitgewerkt in pleister en beige geschilderd, de pleister schilfert af

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 2 x driedubbele glasramen in lood met gekleurd glas ontworpen door Calders in 1955 onderverdeeld in 6 segmenten per venster
  - 2 x driedubbele glasramen in lood met gekleurd glas ontworpen door Calders in 1955 waarvan 2 venster groter zijn en onderverdeeld in 9 segmenten en één kleiner onderverdeeld in 6 segmenten.
  - Rozetraam met gekleurd glas in lood ontworpen door Eugene Yoors in 1930 het rozetraam is onderverdeeld in 9 segmenten en bevindt zich boven de biechtstoel.
  - Rozetbinnenraam met gekleurd glas in lood ontworpen door Eugene Yoors in 1930 het rozetraam is onderverdeeld in 9 segmenten en bevindt zich boven de toegang aan ruimte 2D.
  - 2 kleine rechthoekige ramen met glas in lood naast rozetraam en boven de deuren van de toegang aan ruimte 2D.
  - 2 kleine rechthoekige binnenramen met glas in lood naast rozetraam en boven biechtstoel
- Deuren:
  - 2 paneeldeuren in hout onderverdeeld in 8 vierkanten panelen in eik
  - 2 paneeldeuren met gebogen bovenzijde in hout onderverdeeld in 6 rechthoekige panelen en 1 paneel met ronding bovenaan in eik

Extra

Biechtstoel:	Datum:	1958
	Materiaal:	Indira beige marmer, groen marmer, smeedijzerwerk en geel gekleurd glas
	Beschrijving:	De biecht is bekleed in grijs marmer vooraan zijn twee platen in hetzelfde marmer. De deur voor de priester is in smeedijzerwerk en bevat een kruis met daarachter in 7 van de 9 vierkanten vegetale motieven ook in smeedijzer.
2x wijwatervat:	Uitvoerder:	J. Smolderen
	Datum:	1938
	Materiaal:	Witte steen
	Beschrijving:	Het wijwatervat is een halve zeshoek uitgehold en ingewerkt in de muur. Boven het wijwatervat is een Grieks kruis in de witte steen gegraveerd. Onder en rond het vat zijn zoutuitbloeiingen te zien.
2x communiebank:	Materiaal:	Houten banken en stoffen kniebank met fluweel rode kussen
	Beschrijving:	Houten bank met Grieks kruis in gegraveerd. De kniebank is bordeaux gestoffeerd en is bedekt met een rood fluwelenkussen die geornamenteerd is met een gele boording en in iedere hoek een flos-ornament .
Kerkstoelen	Materiaal:	Hout en bruin simili leder
	Beschrijving:	Lage stoelen met leuning en vierkanten sporten in hout. Het zitvlak is bruin simili leder.
Christus aan een eiken houten kruis	Materiaal:	Eiken houtenkruis met een beeld van Christus in metaal uitgewerkt
	Beschrijving:	Houten kruis met een houten steunpunt in verwerkt waarop de voeten van het metalen Christusbeeld steunt. Het beeld heeft openarmen en heeft een doek rond zijn middel. Het beeld bevindt zich een de achterzijde van het rechtertransept

Hek met achthoekige sterren omheen christus op het kruis

Materiaal: Smeedijzeren hek met houten leuning en achthoekige sterren uitgewerkt in messing.
 Beschrijving: Het hek is bevestigd tegen de muur en vormt een brede u-vorm en keert zo terug naar de muur. Het hek bevat achthoekige sterren waarbij een ambachtslogo is in verwerkt en in plaats een krans met de inscriptie "INRI" en de middelste ster bevat een kruis met stralenkrans erachter. De bovenzijde van het hek is een houten leuning. Het hek bevat een kleine sokkel in blauwe hardsteen.

2x Kaarsenhouders

Materiaal: Smeedijzeren kandelaar met sokkel in Salome marmer
 Beschrijving: De kandelaar steunt op een zeshoekige sokkel met daarboven een staaf met vier aftakkingen die uitmonden in een schaalje waarop de kaarsen kunnen geplaatst worden.

Offerblok

Materiaal: Zilver geschilderd smeedijzer
 Beschrijving: Rechthoekige ijzeren blok met een gleuf bovenaan voor het schenken van geld. Op de voorkant van het blok is een kruis in de ijzer gesmeed.

4B. Rechterabsis aan transept

Overzichtsfoto:

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen
- Patroon in vloer gelegd met een combinatie van carrara marmer en Rouge Belge royal
- Treden naar hoofd altaar achteraan een grijs marmer vermoedelijk Salome marmer.
- Voor het altaar op de treden ligt in kruisvorm twee rode tapijten met op de kruising een Perzisch tapijt.

Wanden

- Metselwerk(zoutuitbloeiing) in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Plafond

- Metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - glas in lood ontworpen door Eugene Yoors in 1930 het rozetraam is onderverdeeld in 9 segmenten
  - 2 kleine rechthoekige ramen met glas in lood naast rozetraam
- Deuren:
  - 1 Paneeldeur in hout onderverdeeld in 4 panelen in eik

Extra

Zij altaar in carrara marmer

Zie ruimte 4A (linker absis aan transept)

6x altaarkandelaar

Materiaal: Messing
 Beschrijving: De kandelaar steunt op een ronde voet met een staafvormige stam met een vervanger in een ronde schaalvorm

Altaarkleed:

Materiaal: witte stof
 Beschrijving: Een wit kantenkleed met bloemen

2x houten kerkstoel

Materiaal: Hout en riet

Vergulden kerkstoel	Beschrijving:	Houten stoelen met leuning die zwart geschilderd zijn. Rechthoekig zitvlak in riet.
	Materiaal:	Hout dat goud geschilderd is en rood fluwelen bekleding
	Beschrijving:	Stoel met een rood fluwelen zitting en rugleuning waarvan het hout van de stoel goud is geschilderd.

4C. Trap naast rechterabsis

Vloer

- vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Plafond

- plafond in gewapend beton

Trap

- wenteltrap in gewapend beton op de rand van de treden zijn ijzeren regels geplaatst (eindigt zonder borstwering)

4D. Rechter toegang

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - Rozetraam (zie ruimte 4A)
  - 2X Rechthoekig raam met doorschijnend glas in matrix boven glazen deuren
  - 4x Rechthoekig raam met doorschijnend glas in matrix en onderverdeeld in 3 segmenten
  - 1x dubbel raam in 2 segmenten boven houten poort
  - De rechthoekige ramen vertonen barsten in het glas. Ook zijn er zoutuitbloeiingen aanwezig in het metselwerk.

- Deuren:
  - 2x aluminium deur met glas
  - 1x houten paneelvleugeldeur onderverdeeld in 4 panelen in eik

4E. Trap aan rechtertransept

Vloer

- vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Plafond

- plafond in gewapend beton

Trap

- wenteltrap in gewapend beton op de rand van de treden zijn ijzeren regels geplaatst (eindigt zonder borstwering)

5. ZIJBEUK LINKS VOOR

5A. Zijbeuk links voor

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen en rouge belge royal

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband
- 1x een ontdubbelde zuil met groeven en uitgewerkt in pleister en beige geschilderd, de pleister schilfert af

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Extra

Kruisweg ontworpen door A. De Roeck

Materiaal: witte steen

Techniek: beeldhouwd

Datum: 1929

Afmetingen: hoogte 142 cm en breedte 82 cm

Beschrijving: De verscheidene wit stenen platen zijn bevestigd op de bakstenen zuilen van de kerk. In deze ruimte bevinden er 4 van de 14 platen van de kruisweg.

Offerblok uitgewerkt in ijzer (zie ruimte 4A)

2x Kaarsenhouders

Materiaal: salome marmer en smeedijzer zilvergeschilderd

Beschrijving: De kandelaar steunt op een zeshoekige sokkel met daarboven een staaf met vier aftakkingen die uitmonden in een schaalje waarop de kaarsen kunnen geplaatst worden.

2x afrastering:

Materiaal: messing met ervoor een kussen

Beschrijving: De messing afrastering bestaat uit drie delen die versiert zijn met symmetrische vegetale motieven bij één van de twee afrasteringen is er in het middelste deel het chiro embleem geplaatst

5B. Kapel aan zijbeuk links voor (Sint-Camillekapel of ziekenkapel)

Overzichtsfoto:

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen en rouge belge royal

Wanden

- het metselwerk vertoont zoutuitbloeiingen in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - Drie dubbele glas in lood raam met een symmetrische opbouw waarvan de middelste hoger is en onderverdeeld is in vier segmenten. De andere twee zijn onderverdeeld in drie segmenten.
  - Datum: 1958
  - Glazen scheidingswand tussen kapel en zijbeuk

Extra

Kerkstoelen (zie ruimte 3)

Altaar	Materiaal:	Carrara marmer en houten bank
	Datum:	1957
	Beschrijving:	het altaar steunt op twee rechthoekige zuilen waarop het tafelblad steunt. Achter het altaar is er een houten bank met daarachter een want in carrara marmer met druivenkransen ingegraveerd alsook een kruis bovenaan.
Altaarkleed	Materiaal:	Witte stof
	Beschrijving:	Het kleed heeft een gestreept patroon en is volledig in het wit.
2x kandelaar	Materiaal:	Messing
	Beschrijving:	De kandelaren hebben een cirkelvormige voet net als de vetvanger. Tussen de twee is een bolvormig tussenstuk ook in messing.
2x Kast met twee tabletten in carrara marmer		
	Materiaal:	Houten kasten met tabletten in carrara marmer
	Beschrijving:	Op de vloer en tegen de wand is een houten kast ingewerkt. Erboven zijn 2 tabletten in carrara marmer aan de muur bevestigd.
Beeld in gips	Materiaal:	Gips
	Beschrijving:	Een vrouw met haar armen gekruist uitgewerkt in gips steunend op een lage vierkanten sokkel.
tebernakel in koper bekleed met verguld kruis		
	Materiaal:	Koper, smeedijzer en verguld kruis
	Beschrijving:	De basis is opgebouwd uit smeedijzer die op de voorzijde is ingepakt met koper met daarop een verguld kruis. Naast de sacristie is een kaarsenhouder geplaatst.
Christus aan het kruis boven het altaar		
	Ontworpen door	C. Colruyt
	Materiaal:	Metaal
	Techniek:	slaan[metaal]
	Datum:	1929 (ca) - 1929 (ca)

5C. Kapel aan zijbeuk links voor (Sint-Josefkapel)

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen en rouge belge royal

Wanden

- Het metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband, vertoont zoutuitbloeiingen

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - Drie dubbele glas in lood raam met een symmetrische opbouw waarvan de middelste hoger is en onderverdeeld is in vier segmenten. De andere twee zijn onderverdeeld in drie segmenten.
  - Datum: 1960
  - Glazen scheidingswand tussen kapel en zijbeuk
- Deuren:
  - In de glazen scheidingswand is een dubbele glazen deur geplaatst

Extra

Godslamp (Zie ruimte 2B)

Harmonium:	Materiaal:	Hout
	Beschrijving:	Het harmonium is volledig opgebouwd in hout met een zitbank mee ingewerkt. Het klavier is bedekt met een houten rolluikstelsel.

6. MIDDENBEUK VOOR**Vloer**

- Combinatie van Noire de Mazy en Rouge Royal Belge in patroon gelegd
- Overheen natuurstenen vloer is een grijs vals tapijt geplaatst

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen
- 2x een ontdubbelde zuil met groeven en uitgewerkt in pleister en beige geschilderd (pleister schilfert)

Plafond

- Pedentiefs: draagstructuur uit gewapend beton – wit bepleisterd en geschilderd
- Dagkanten van ramen: wit bepleisterd en geschilderd
- Koepel: draagstructuur uit gewapend beton en bepleistere en blauw geschilderd

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 26x kleine rondboog ramen die zich in de blauw geschilderde koepel bevinden
  - 4x driedubbele glas in lood ramen
    - Materiaal: Glas in lood
    - Beschrijving: Drie glas in lood ramen waarvan 2 grote onderverdeeld in 10 segmenten en één klein glas in lood raam onderverdeeld in 7 segmenten
  - 12x boogvormige ramen met glas in lood

Extra:

2x beelden   Zie ruimte 1: beelden

Preekstoel in beige marmer

Materiaal: Beige marmer
 Datum: 1957
 Beschrijving: De preekstoel in beige marmer bevindt zich aan de linker zijde van het schip. De kuip heeft bovenaan inscripties en onderaan vegetale versieringen. De sokkel is zeshoek vormig. En de trappen ook in beige marmer is bekleed met een rood tapijt.

De kruisweg ontworpen door A. De Roeck

Materiaal: witte steen
 Techniek: beeldhouwd
 Datum: 1929
 Afmetingen: hoogte 142 cm en breedte 82 cm
 Beschrijving: De verscheidene wit stenen platen zijn bevestigd op de bakstenen zuilen van de kerk. In deze ruimte bevinden er 4 van de 14 platen van de kruisweg.

Kerkstoelen   → Zie ruimte 3

7. ZIJBEUK RECHTS VOOR

7A. Zijbeuk rechts voor (zie ruimte 5A)

De wanden en het plafond zijn zwaar vervuild en er zijn zoutuitbloeiingen zichtbaar. Ook lijden een aantal kerkstoelen door de aanwezigheid van houtwormen.

7B. Kapel aan zijbeuk rechts voor (Onze Lieve Vrouwekapel)

Overzichtsfoto:

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen en rouge belge royal en altaar in Salome grijze marmer.
- Bedekt met een rode mat en een groene mat met vegetale motieven

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband
- één wand uitgevoerd in blauwe en vergulden mozaïekstenen. In de want in het A. V. Maria embleem verwerkt en 5 zeshoekige sterren er rond.

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - Drie dubbele glas in lood raam met een symmetrische opbouw waarvan de middelste hoger is en onderverdeeld is in vier segmenten. De andere twee zijn onderverdeeld in drie segmenten.

Extra

Beeld met Moeder en kind

Materiaal: Witte steen met houten sokkel

Beschrijving: Maria draagt kindje Jesus op haar arm. Het beeld wordt ondersteunt door een houten witgeschilderde sokkel.

2x goud geschilderde houten stoelen met rode fluwelen bekleding → Zie ruimte 4B

Biechtstoel Materiaal: Grijs groene marmer met een deur in messing en een binnenafwerking in hout.

Altaar:	Beschrijving:	de voorste plaat, achterste en treden onderaan zijn in marmer. Midden in is een deur voor de pastoor en aan de zijkanten zijn openingen met houten schutting en binnenafwerking.
	Materiaal:	Carrara marmer
	Datum:	1943
	Beschrijving:	Het brede tafelblad steunt op r-die rechthoekige poten twee dwars op het tafelblad en één langs. Achter het altaar is een wand ook in carrara marmer met in het midden een graving van christus aan het kruis. Boven Christus is een kroon in het goud met daaronder in gouden inscripties "WEES GEGROET KONINGIN" en de een inscriptie met de zin "GEEF ONS DE VREDE" onder de gegraveerde Christus ook in gouden letters.
4x vergulden kandelaar		
	Materiaal:	verguld smeedijzer
	Beschrijving:	De kandelaar heeft als voet drie knielende figuren en de vetvanger is achthoekig.
Kastje met 2 plankjes in carrara marmer → zie ruimte 5B		
Marialuchter:	Materiaal:	koper
	Beschrijving:	een koperen gedetailleerde luchter met de inscriptie "MARIA". De luchter heeft een bekroning bovenaan.
Kerkstoelen (Houtwormen)		→ zie ruimte 3

7C. Kapel aan zijbeuk rechts voor (Sint-Ritakapel)

Overzichtsfoto:

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen en rouge belge royal en altaar in Salome grijze marmer.
- Bedekt met een rode en paarse mat

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Plafond

metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - Drie dubbele glas in lood raam met een symmetrische opbouw waarvan de middelste hoger is en onderverdeeld is in vier segmenten. De andere twee zijn onderverdeeld in drie segmenten.
- Ontwerper: Calders

Extra

Biechtstoel: → zie ruimte 7B

Kastje met 2 tabletten in carrara marmer → zie ruimte 5B

Altaar

Materiaal: Carrara

Beschrijving: Het altaarblad steunt op vier halve zeshoekige zuilen en het altaarblad is versiert met geometrisch vormen. Achter het altaar is een want in carrara met in midden een plaat met vegetale motieven en in het centrum een circel met Christus aan het kruis.

4x kandelaar:

Materiaal: Messing

Beschrijving: De voet is cirkelvormig met het Chiro embleem op verwerkt en steunt op 4 bolvormige steunpunten. De vetvanger is ook cirkelvormig.

3x communiestoel

Materiaal: Zwart geverfd hout en fluwelen zitting

Beschrijving: het zijn stoelen met vier poten en een rugleuning met bovenop een kussen in fluweel voor de armen net als de zitting.

8. ZIJBEUK LINKS ACHTER

8A. Zijbeuk links achter → zie ruimte 5A

8B. Kapel aan zijbeuk links achter (Sint-Anthoniuskapel)

Overzichtsfoto:

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen en rouge belge royal en altaar in Salome grijze marmer.
- Bedekt met een rode mat in kruisvorm

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
    - Drie dubbele glas in lood raam met een symmetrische opbouw waarvan de middelste hoger is en onderverdeeld is in vier segmenten. De andere twee zijn onderverdeeld in drie segmenten.
- Ontwerper: Calders
Datum 1960

Extra

Kastje met 2 tabletten in carrara marmer → zie ruimte 5B

Altaar:

Materiaal: Carrara marmer

Beschrijving:

Het altaar blad bevat de incripties "A" en "Ω" naast een Grieks kruist. Het altaarblad steunt op twee rechthoekige zuilen. Achter het altaar is een wand in carrara marmer waarvan de middelste wand plaat vegetale motieven bevat. Boven het altaar tegen de wand is een Christus aan het kruis uitgewerkt in marmer.

4x kandelaar → zie ruimte 7C

Communiebanc

Materiaal: Hout

Beschrijving:

De bank is uitgewerkt in niet-vernist hout en heeft een opengaand element bovenaan.

Kerkstoelen → zie ruimte 4A

H. Antonius van Padua vervaardiger is onbekend

Materiaal: hout

Techniek: beeldhouwd

Datum: 1701 - 1800

Afmetingen: hoogte 91 cm

8C. Kapel aan zijbeuk links achter (Sint-Christoffelkapel)

Overzichtsfoto:

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen en rouge belge royal en altaar in Salome grijze marmer.
- Bedekt met een rode mat

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - Drie dubbele glas in lood raam met een symmetrische opbouw waarvan de middelste hoger is en onderverdeeld is in vier segmenten. De andere twee zijn onderverdeeld in drie segmenten.

Extra

Kastje met 2 tabletten in carrara marmer → zie ruimte 5B

Altaar:

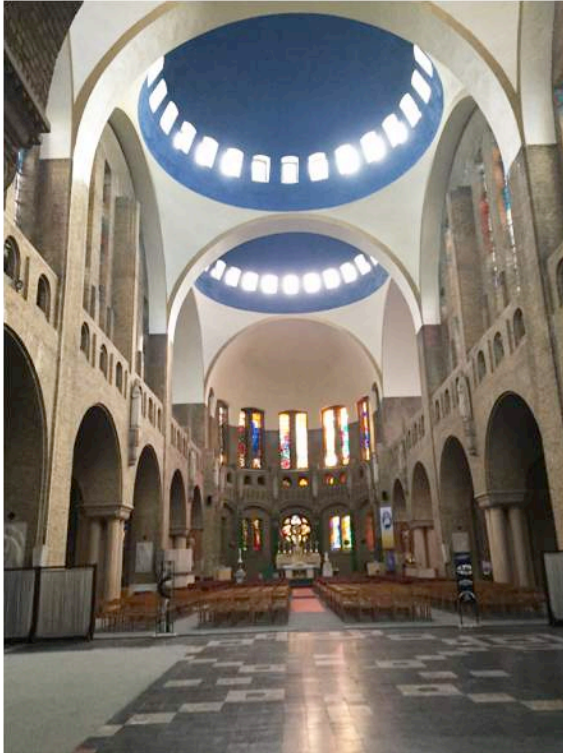
Materiaal: Carrara marmer

Beschrijving: Het altaarblad steunt op een grote sokkel en achter het altaar is een wand uit carrara marmer. De wand is gegraveerd met een wijnrank en Christus aan het kruis in het midden.

9. MIDDENBEUK ACHTER

Overzichtsfoto:

Vloer

- Combinatie van Noire de Mazy en Rouge Royal Belge in patroon gelegd
- Overheen natuurstenen vloer is een rode loper geplaatst

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen
- 2x een ont dubbele zuil met groeven en uitgewerkt in pleister en beige geschilderd (pleister schilfert)

Plafond

- Pedentiefs: draagstructuur uit gewapend beton – wit bepleisterd en geschilderd
- Dagkanten van ramen: wit bepleisterd en geschilderd
- Koepel: draagstructuur uit gewapend beton en bepleist en blauw geschilderd

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 26x kleine rondboog ramen die zich in de blauw geschilderde koepel bevinden
  - 4x driedubbele glas in lood ramen
    - Materiaal: Glas in lood
    - Beschrijving: Drie glas in lood ramen waarvan 2 grote onderverdeeld in 10 segmenten en één klein glas in lood raam onderverdeeld in 7 segmenten
  - 12x boogvormige ramen met glas in lood

Extra:

4x beelden → zie ruimte 1

De kruisweg ontworpen door A. De Roeck

Materiaal: witte steen
Techniek: beeldhouwd
Datum: 1929

Afmetingen: hoogte 142 cm en breedte 82 cm

Beschrijving: De verscheidene wit stenen platen zijn bevestigd op de bakstenen zuilen van de kerk. In deze ruimte bevinden er 4 van de 14 platen van de kruisweg.

Kerkstoelen → Zie ruimte 3

10. ZIJBEUK RECHTS ACHTER

10A. Zijbeuk rechts achter → zie ruimte 5A

10B. Kapel aan zijbeuk rechts achter (Sint-Theresia)

Overzichtsfoto:

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen en rouge belge royal en altaar in Salome grijze marmer.
- Bedekt met een rode mat

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - Drie dubbele glas in lood raam met een symmetrische opbouw waarvan de middelste hoger is en onderverdeeld is in vier segmenten. De andere twee zijn onderverdeeld in drie segmenten.

Extra

Kastje met 2 tabletten in carrara marmer → zie ruimte 5B

Altaar:

Materiaal:

Carrara marmer

Beschrijving:

Het altaarblad steunt op een grote sokkel en achter het altaar is een wand uit carrara marmer. De wand is gegraveerd met een wijnrank, Christus aan het kruis in het midden en een schild.

4x kandelaar

→ zie ruimte 7C

Kerkstoelen

→ zie ruimte 4A

10C. Kapel aan zijbeuk rechts achter (Sint-Elisabethkapel)

Overzichtsfoto:

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen en rouge belge royal en altaar in Salome grijze marmer.
- Bedekt met een rode mat

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - Drie dubbele glas in lood raam met een symmetrische opbouw waarvan de middelste hoger is en onderverdeeld is in vier segmenten. De andere twee zijn onderverdeeld in drie segmenten.

Extra

Kastje met 2 tabletten in carrara marmer → zie ruimte 5B

Altaar: Materiaal: Carrara marmer
                          Beschrijving: Het altaarblad steunt op een grote sokkel en achter het altaar is een wand uit carrara marmer. De wand is gegraveerd met een wijnrank en Christus aan het kruis in het midden.

4x kandelaar   → zie ruimte 7C

11. NARTEX LINKS

11A. Nartex links

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen en rouge belge royal

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen
  - Cirkelvormig binnenraam met enkel glas
- Deuren:
  - Paneel deur onderverdeeld in 4 panelen in eik
  - Vleugel deur met twee paneeldeuren onderverdeeld in 10 panelen in eik met daarboven een gebogen raam onderverdeeld in drie.

11B. Kapel aan nartex links (onder toren)

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen en rouge belge royal

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen
  - 3x Rechthoekige ramen met een onderverdeeld in 3 segmenten met matrixglas
  - 3x smalle rechthoekige ramen met matrixglas
- Deuren:
  - Houten vleugel deur met boogvormig bovenlicht onderverdeeld in 3

11C. Trap aan nartex links

Vloer

- vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Plafond

- plafond in gewapend beton

Trap

- wenteltrap in gewapend beton op de rand van de treden zijn ijzeren regels geplaatst (eindigt zonder borstwering)

12. NARTEX MIDDEN

Overzichtsfoto:

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen en rouge belge royal

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Deuren:
  - 3x vleugel deur met twee paneeldeuren onderverdeeld in 10 panelen in eik met daarboven een gebogen raam onderverdeeld in drie. Het glas in het raam is glas in lood.

Extra

2x wijwatervat

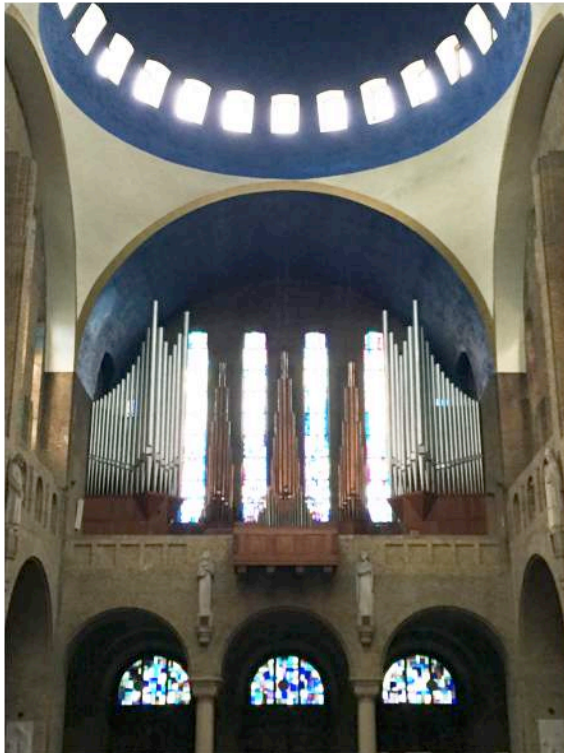
In deze ruimte is er last van tocht omdat bij enkele missen zoals begrafenissen, huwelijksfeesten en dergelijke de deuren open gaan en de wind de kerk afkoelt en tocht veroorzaakt. Daarom zou het een meerwaarde zijn om een tocht sas te plaatsen in deze ruimte die als tussenruimte dient. Dit geeft de kerk bovendien een toegankelijke sfeer en heeft het meer de uitstraling van een kerk met waarden.

Boven één van de drie grote toegangsdeuren is het glas gebroken.

In de kerk is ook nog op de eerste verdieping een orgel aanwezig boven de nartex

Overzichtsfoto:

Orgel van Klais uitgewerkt door de firma J. Klais uit Bonn

Materiaal: koperen pijpen en houten basis

Beschrijving: Bezit 72 sprekende registers en 28 koppelingen met ongeveer 5.500 pijpen, verdeeld over vier klavieren en pedaal

Datum: 1930

Onderhouden door: Firma De Munck - Claessens uit Sint-Niklaas

Schade

- enkele grote stukken zijn in/op het pijpwerk van het Groot-orgel terechtgekomen
- kleinere brokstukken en gruis zijn in het orgel verspreid, tot zelfs op het doksaal

De grote brokstukken hebben aanzienlijke schade aangericht aan het pijpwerk. Er zijn enkele pijpen totaal vernield en andere zwaar beschadigd. De vernielde pijpen dienen gerepliceerd te worden volgens de mensuren en principes van de Klais-orgelmanufactuur. De overige beschadigde pijpen kunnen hersteld worden. De loopplanken, pijpen en pijpenroosters, liggen vol gruis en vuil. Dit verstoort de intonatie, aanspraak en stemming van de pijpen aanzienlijk. Sommige monden van pijpen zitten volledig vol vuil en spreken niet meer. Er ligt ook veel vuil op de pijpenstokken (planken waar de pijpen op staan), hierdoor is er groot gevaar dat dit vuil in de windlade belandt, met nog grotere schade tot gevolg. Het vuil dient verwijderd te worden en de pijpen gereinigd. De intonatie wordt vervolgens nagezien en waar nodig bijgewerkt en de pijpen gestemd.

Er is reeds een vangnet boven het Groot Orgel gespannen om bijkomende schade ten gevolge van neervallend puin te voorkomen.

13. NARTEX RECHTS

13A. Nartex rechts

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen en rouge belge royal

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen
  - Cirkelvormig binnenraam met enkel glas
- Deuren:
  - Paneeldeur onderverdeeld in 4 panelen in eik

13B. Kapel aan nartex rechts (doopkapel)

Overzichtsfoto:

Vloer

- Vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen en rouge belge royal

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen in kruisverband

Plafond

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 2x Drie dubbele glas in lood raam met een symmetrische opbouw onderverdeeld is in vier segmenten.
- Deuren:
  - Paneeldeur met acht panelen

Extra

4x Beelden:

Materiaal:

Gips

Beschrijving:

In ieder hoek is een beeld geplaatst. De vier types zijn: Maria met kind, Johannes de Doper, profeet Mozes en één andere heilige.

13C. Trap aan nartex rechts

Vloer

- vloer uitgewerkt in blauwe hardsteen

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Plafond

- plafond in gewapend beton

Trap

- wenteltrap in gewapend beton op de rand van de treden zijn ijzeren regels geplaatst (eindigt zonder borstwering)

14. HOOFDINKOM

Vloer

- Blauwe hardsteen kasseien in halfsteensverband

Wanden

- metselwerk in Boomse baksteen met platte voegen voor de opgaande wanden
- Metselwerk in gefrijnde blauwe hardsteen voor de toegangspoort

Plafond

- Boomse baksteen in koepelvorm

Buitenschrijnwerk

- Deuren:
  - 3x vleugel deur met twee paneeldeuren onderverdeeld in 10 panelen in eik met daarboven een gebogen raam onderverdeeld in drie. Het glas in het raam is glas in lood.

Hierbij zijn verscheidene dekstenen gebroken, het glas boven de drie grote toegangsdeuren zijn gebroken en de wanden zijn op sommige plaatsen besmeurd met graffiti. Ook zijn in het plafond zoutuitbloeiingen aanwezig.

15. SACRISTIE

15A. Inkom van de sacristie

Overzichtsfoto:

Vloer

- Witte cementtegels met spikkels

Wanden

- metselwerk in bruine baksteen met platte voegen in kruisverband
- bepleisterde wanden met een beige verflaag

Plafond

- Wit bepleistert plafond

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 1x rechthoekig buitenraam met een klein vierkant raam boven beide met een houten kader
  - 3x rechthoekige binnenramen rond de deur met houten kader
- Deuren:
  - Houten paneelbinnendeur enkel
  - Houten paneelbinnendeur enkel met een metalen dagkanten
  - Houten buitendeur onderverdeeld in 4 panelen met kijkvenster met dievenijzers ervoor. Ook is er een brievenbus ingewerkt.

15B. Bureau

Vloer

- Cementtegels in patroon gelegd

Wanden

- bepleisterde wanden met een beige verflaag

Plafond

- Bepleistert plafond met een beige verflaag

Buitenschrijnwerk

- Deuren:
  - 1x paneeldeur onder verdeeld in twee. Het bovenste deel is onderverdeeld in 9 rechthoekige ramen.
- Ramen:
  - Enkel raam met een houten kader waarvan de hoeken zijn afgerond. Het glas in het raam is doorschijnend. Langs de buitenzijde zijn er dievenijzers geplaatst.

15C. Vergaderzaal

Overzichtsfoto:

Vloer

- Cementtegels in patroon gelegd met zeshoeken in de midden. De kamer heeft op de vloer rondom een rand met een apart patroon.

Wanden

- bepleisterde wanden met een groenbeige verflaag

Plafond

- Bepleistert plafond met een witte verflaag

Buitenschrijnwerk

- Deuren:
  - 3x paneeldeur onder verdeeld in drie panelen.
- Ramen:
  - 5x Rechthoekig raam met een houten kader onderverdeeld in drie. Langs de buitenzijde zijn er dievenijzers geplaatst.

15D. Ontvangstruimte

Overzichtfoto:

Vloer

- Cementtegels in patroon gelegd met zeshoeken in noire de masy. De kamer heeft op de vloer rondom een rand met een apart patroon.

Wanden

- bepleisterde wanden met een groenbeige verflaag

Plafond

- Bepleistert plafond met een witte verflaag

Buitenschrijnwerk

- Deuren:
  - 1x paneeldeur onder verdeeld in drie panelen.
  - 1x houten deur met kussen bekleed
- Ramen:
  - 3x Rechthoekig raam met een houten kader onderverdeeld in drie. Langs de buitenzijde zijn er dievenijzers geplaatst.
  - Enkel raam met een houten kader waarvan de hoeken zijn afgerond. Het glas in het raam is doorschijnend. Langs de buitenzijde zijn er dievenijzers geplaatst.

15E. Trappenhal aan toegang met lift

Overzichtsfoto:

Vloer

- Witte cementtegels met spikkels

Wanden

- metselwerk in bruine baksteen met platte voegen in kruisverband
- bepleisterde wanden met een witte verflaag

Plafond

- Wit bepleistert plafond

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 3x rechthoekig buitenraam met houten kader die de ramen boogvormig verdeeld in twee
  - 3x rechthoekige binnenramen rond de deur met houten kader
- Deuren:
  - Houten paneelbinnendeur enkel
  - Houten paneelbinnendeur enkel met een metalen dagkanten

Extra

Lift in het beige met schuifdeuren

15F. Hal

Overzichtsfoto:

Vloer

- Cementtegels in patroon gelegd

Wanden

- bepleisterde wanden met een beige verflaag

Plafond

- Bepleistert plafond met een beige verflaag

Buitenschrijnwerk

- Deuren:
  - Dubbele vleugel deur onderverdeeld in 3 panelen
  - 2x Houten vleugel deur met vast bovenlicht onderverdeeld in drie panelen. In de panelen zit glas die in vier is onderverdeeld in vierkanten. Het bovenlicht in boogvorm is ook onderverdeeld in vierkanten kaders.
  - 1x paneel deur onder verdeeld in twee. Het bovenste deel is onderverdeeld in 9 rechthoekige ramen.
  - 2x paneel deur in hout onderverdeeld in twee

15G. Trappenhal

Overzichtsfoto:

Vloer

- Cementtegel in patroon gelegd

Wanden

- bepleisterde wanden met een beige verlaag

Plafond

- Bepoestert plafond met een beige verlaag

Buitenschrijnwerk

- Ramen
  - 5x Klein rechthoekig raam met een houten kader onderverdeeld in drie. Langs de buitenzijde zijn er dievenijzers geplaatst.
- Deuren:
  - 1x Houten vleugeldeur met vast bovenlicht onderverdeeld in drie panelen. In de panelen zit glas die in vier is onderverdeeld in vierkanten. Het bovenlicht in boogvorm is ook onderverdeeld in vierkanten kaders.
  - 3x paneeldeur onderverdeeld in drie panelen waarvan één naar de kelder leidt.

Trap

- trap is bedekt met witte en zwarte gespikkelde vloertegel. De leuning is in messing en bedekt met een rubberen handvat.

15H. Hal met toegangsdeur

Overzichtsfoto:

Vloer

- Cementtegels per vier in dampatroon gelegd
- Bij overgang bij de deuren is er een bruine cementtegels gebruikt

Wanden

- bepleisterde wanden met een beige verflaag

Plafond

- Vals houten plafond met tabletten in grenen

Buitenschrijnwerk

- Deuren:
  - Houten buitendeur onderverdeeld in 4 panelen met kijkvenster met dievenijzers ervoor. Ook is er een brievenbus ingewerkt.
  - Houten schuifdeur met raam met geel kleurig glas.

15J. Hal

Vloer

- Cementtegels per vier in dampatroon gelegd
- Bij overgang bij de deuren is er een bruine cementtegels gebruikt

Wanden

- bepleisterde wanden met een beige verflaag

Plafond

- Vals houten plafond met tabletten in grenen

Buitenschrijnwerk

- Deuren:
  - 2x Houten binnendeur enkel onderverdeeld in drie panelen. Eén ervan heeft een bovenlicht in boogvorm onderverdeeld in drie
  - 1x Houten paneelbinnendeur enkel met een metalen dagkanten
  - 1x Houten vleugeldeur met vast bovenlicht onderverdeeld in drie panelen. In de panelen zit glas die in vier is onderverdeeld in vierkanten. Het bovenlicht in boogvorm is ook onderverdeeld in vierkanten kaders.

15K. Keldertrap

Vloer

- Cementtegels per vier in dampatroon gelegd
- Bij overgang bij de deuren is er een bruine cementtegels gebruikt

Wanden

- bepleisterde wanden met een beige verflaag

Plafond

- Bepleisterd plafond met witte verflaag

Trap

- Trap uit gewapend beton op de rand van de treden zijn ijzeren regels geplaatst

15L. Huidige sacristie**Vloer**

- Cementtegels in patroon gelegd
- Optreden bestaan uit blauwe hardsteen
- Bovenop liggen paarskleurige matten

Wanden

- metselwerk in gele baksteen van Nieuwpoort met platte voegen

Plafond

- Wit bepleistert plafond met rondvormige dakramen

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 2x koepelvormige dakramen in het plafond
  - Raamvlak met glazen bouwstenen 9 bouwstenen hoog en 7 bouwstenen breed
- Deuren:
  - Houten paneeldeur enkel
  - Dubbele vleugeldeur onderverdeeld in 3 panelen

Extra**Maria beeld met drie engelen**

Materiaal: Klei

Beschrijving: Maria is in het wit met een bloemenpatroon en een blauw lint. Ze heeft een goudgeverfde sluier om en een goudgeverfde aureool. Links, rechts en aan haar voeten bevinden zich engelen.

Drieluik met de bewening van Christus van P.P. Rubens (kopie)

Materiaal: Geschilderd met olieverf op paneel met houten kader en goud geschilderd

Beschrijving: Christus' lichaam ligt naakt op een lijkwade op het stro. Zijn schouders rusten tegen zijn moeder aan, zijn hoofd ligt tegen haar borst. In een gebaar van aanvaarding sluit Maria de ogen van haar zoon. Achter haar staat Johannes, naast haar rukt Maria Magdalena zich radeloos de haren uit. Helemaal rechts knielen nog drie vrouwen. De eerste snikt in een zakdoek, de tweede buigt voorover om haar tranen te verbergen, de laatste kijkt wanhopig naar de hemel, alsof ze God om een verklaring vraagt voor dit leed. Met de voorwerpen vooraan verwijst Rubens naar wat vooraf ging. De kruisnagels, de tang en de klauwhamer verwijzen naar de kruisiging en de kruisafneming. De bezem en de lantaarn dienden om de grot schoon te maken, het wasbekken met spons en de emmer met handdoek om Jezus te zuiveren. Tot slot herinneren Maria Magdalena's balsemkruikje en Nicodemus' doos met aromatische oliën aan de zalving.⁶

2x ingebouwde kasten

Materiaal: vermoedelijk berkenhout

Beschrijving: De kasten zijn in hout en hebben een ingewerkte plastieken handvat met een slot eronder. Ze hebben boven aan een vleugeldeuren en onderaan. Één kast is nog extra onderverdeeld en bestaat dus uit drie delen.

15M. Bureau**Vloer**

- Cementtegels in patroon gelegd

Wanden

- bepleisterde wanden met een beige verflaag

Plafond

- Bepleistert plafond met een beige verflaag

Buitenschrijnwerk

- Deuren:
  - 1x paneeldeur onder verdeeld in drie.
- Ramen:
  - 2x Rechthoekig raam met een houten kader onderverdeeld in drie. Langs de buitenzijde zijn er dievenijzers geplaatst.

⁶ <http://www.kmska.be/nl/collectie/highlights/transcriptie.html>

15N. Keuken

Overzichtsfoto:

Vloer

- Keramische witte tegel

Wanden

- bepleisterde wanden met een beige verlaag met als plint een keramische witte tegel

Plafond

- Bepleisterd plafond met witte verlaag

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - Rechthoekig klein houten raam

15O. Vuilbakkenruimte

Vloer

- Keramische witte tegel

Wanden

- bepleisterde wanden met een beige verlaag met als plint een keramische witte tegel

Plafond

- Bepleisterd plafond met witte verlaag

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 2x Rechthoekig raam met een houten kader onderverdeeld in drie. Langs de buitenzijde zijn er dievenijzers geplaatst.
- Deuren:
  - 1x Houten schuifdeur met raam met geel kleurig glas.
  - 1x Houten paneeldeur onder verdeeld in drie. Het bovenste deel is onderverdeeld in zes glasramen met geel gekleurd glas.

15P. Toilet

Vloer

- Keramische witte tegel

Wanden

- bepleisterde wanden met een roze verlaag met als plint een keramische witte tegel

Plafond

- Bepleisterd plafond met witte verlaag

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 2x Rechthoekig klein raam met een houten kader.
- Deuren:
  - 1x Houten schuifdeur met raam met geel kleurig glas.

115A. Herentoilet

Vloer

- Witte vloertegel met zwart grijze spikkels

Wanden

- Bruine keramische rechthoekige tegel

Plafond

- Bepoetst plafond met een witte verlaag

Buitenschrijnwerk

- Deuren:
  - 1x gefineerde binnendeur
  - 1x witte paneeldeur

115B. Feestzaal

Overzichtfoto:

Vloer

- Grijs vals tapijt gecombineerd met grijs linoleum

Wanden

- bepleisterde wanden met een witte verlaag en als plint vierkante keramische tegels.

Plafond

- Vals plafond met wit geschilderde beplanking

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 3x Rechthoekige dakramen met aluminium kader
  - 1x vijf ramen bij elkaar allen onderverdeeld in twee. De twee buitenste ramen zijn kleiner allen in aluminium
  - 1x drie ramen met dezelfde grote onderverdeeld in twee met aluminium kader.
  - 1x vierkanten daklicht
- Deuren:
  - 2x Houten binnendeur enkel gefineerd
  - 1x Houten vleugeldeur gefineerd

115C. Hal met lift

Overzichtfoto:

Vloer

- Witte vloertegel met zwart grijze spikkels

Wanden

- Bepleisterde wanden met een beige verflaag

Plafond

- Bepleisterd plafond met een witte verflaag

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 1x Daklicht met beige geverfde houten kader
- Deuren:
  - 2x Houten binnendeur enkel gefineerd
  - 1x Houten vleugeldeur gefineerd

115D. Damestoilet en toilet voor mensen met een beperking

Vloer

- Witte vloertegel met zwart grijze spikkels

Wanden

- Bruine keramische rechthoekige tegel

Plafond

- Bepleisterd plafond met een witte verflaag
- In het toilet voor mensen met een beperking is het vals plafond grenen tabletten uitgevoerd.

Buitenschrijnwerk

- Deuren:
  - 2x gefineerde binnendeur
  - 1x witte paneeldeur

115E. Keuken van feestzaal

Overzichtsfoto:

Vloer

- Cementtegelfloer met kleine grijze tegels en af en toe een zwarte tegel.

Wanden

- bepleisterde wanden met een beige verflaag

Plafond

- Vals plafond met een geperforeerde beplating in vierkanten

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - Rechthoekig raam met houten kader
- Deuren:
  - 2x gefineerde houten deur

115F. Bar van feestzaal

Overzichtsfoto:

Vloer

- Grijs linoleum met spikkels

Wanden

- bepleisterde wanden met een grijze verlaag en plint bestaat uit houten beplating

Plafond

- Bepleisterd plafond met een witte verlaag

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 3x Rechthoekige met aluminium kader.
- Deuren:
  - 2x Houten binnendeur enkel gefineerd

115G. Trappenhal

Vloer

- Witte vloertegel met zwart grijze spikkels

Wanden

- bepleisterde wanden met een beige verlaag

Plafond

- Bepleisterd plafond met een witte verlaag

Buitenschrijnwerk

- Ramen:
  - 5x Rechthoekige ramen onderverdeeld in twee. Het middelste raam van de vijf is groter in lengte.
- Deuren:
  - 2x Houten binnendeur enkel onderverdeeld in drie panelen.

SAMENVATTING VAN HET SCHADEBEELD: INTERIEUR:

BINNENWANDEN EN OPGAANDE STRUCTUREN

Op een aantal wanden zijn zoutuitbloeiingen zichtbaar. Dit is vaak het gevolg van slecht voegwerk en condensatie in de kerk. Ook is er tocht in de kerk dit zou kunnen vermeden worden door een sas te plaatsen bij de toegangsdeur(en) van de nartex.

WANDEN VAN DE TOREN

De wapening van de vloeren in beton is zichtbaar op bepaalde plaatsen. Ook zijn grindnesten veel voorkomend. Aan de westzijde van de kerk is betonrot zichtbaar.

VLOEREN

TAPIJTEN

De grijze tapijten vertonen vochtkringen.

ZUILEN

De pleister van de ontdubbelde schilfert af alsook de beige verf.

PLAFONDS

TRAPKOKER

De wapening is zichtbaar bij het plafond van de trapkokers. Het beton is aan herstelling toe. Ook ontbreekt de eindborstwering telkens.

BUITENSCHRIJNWERK

RAMEN

De rechthoekige ramen bij de rechertoegang zijn gebarsten.

LOSSE INTERIEURELEMENTEN

KERKSTOELEN

Een aantal kerkstoelen zijn aangetast door hout wormen.

KAARSENHOUDER

Een van de kaarsenhouders is ontnomen van het embleem.

WIJWATERVAT

Van één van de wijwatervaten in de nartex is beschadigd, de dragende zuil is afgebroken.

BINNENTRAPPEN

Bij de binnentrappen ontbreekt telkens de eindborstwering.

DIEREN

Door enkele stukke of ontbrekende voorzetramen of vogelwering nestelen er soms duiven op bij vensteropeningen.

ORGEL

Orgelmaker De Munck-Claessens uit Sint-Niklaas heeft een expertiseverslag opgemaakt van de schade aan het orgel. Dit verslag is terug te vinden in bijlage 08.10 van dit beheersplan.

Samenvatting van de schade aan het orgel:

- enkele grote stukken zijn in/op het pijpwerk van het Groot-orgel terechtgekomen
- kleinere brokstukken en gruis zijn in het orgel verspreid, tot zelfs op het doksaal

EXTERIEUR:

Gevels:

In bijlagen 05, 06, 07 en 08 zijn er gedetailleerde schadeplannen van de gevels van de kerk toegevoegd.

BESCHRIJVING EXTERIEUR

HOOFFDDAK

Het hoofddak omvat het gedeelte van de grote koepels en de lager gelegen rondgang. De dakbedekking is in koper. De gootbekleding van de 3 grote koepels werd reeds vernieuwd, de dakbedekking van de koepels zelf is nog oorspronkelijk. De basis van de koepels is uitgevoerd in natuursteen met aluminium schrijnwerk. Het schrijnwerk bevat nog enkel glas. Onderaan de basis werd reeds een enkele band in koper vernieuwd, als mogelijke oplossing voor de lekken aan het interieur, tevergeefs. De overige dakbedekking van het hoofddak is ook uitgevoerd in koper. Rondom het hoofddak zijn dekstenen geplaatst in blauwe hardsteen, met aan de buitenzijde een koperen kraallat.

DAKBEDEKKING

Boven zowel het transept en de narthex is telkens een wolfsdak aanwezig, uitgevoerd met leien. De overige dakbedekking is uitgevoerd in koper. Rondom de kerk zijn dekstenen geplaatst, met ook hier overal een koperen kraallat aan de buitenzijde. Op de zijbeuken zijn ook telkens wolfsdaken uitgevoerd in een leibedekking, de platte dakvlakken zijn ook hier uitgevoerd in koper met volledig rondom dekstenen in blauwe hardsteen met ook hier een koperen kraallat.

GEVELS

De gevels zijn uitgevoerd in baksteenmetselwerk, en is sterk vervuild. Het metselwerk tussen de lager gelegen daken en het hoofddak is op bepaalde plaatsen verzakt en vertoont scheurvorming. Het voegwerk is hier uitgesleten.

OPGAANDWERK

BAKSTEENMETSELWERK EN VOEGWERK

De bakstenen zijn verweerd en vervuild maar nog in een houdbare staat. Het voegwerk is vaak uitgespoeld en verzand en aan vernieuwing toe. Vaak is dit voegwerk in slechte staat onder de dekstenen en onder de ramen. Ook onder de ramen komt mosgroei vaak voor in het voegwerk en op de bakstenen.

NATUURSTEEN EN VOEGWERK

Vele dekstenen en ornamenten zijn in natuursteen. Deze hebben vaak last van scheuren met vochtinsijpeling als gevolg. Ook kan het voorkomen dat er mosgroei is tot zelfs plantengroei. Aan de westgevel is besmeurd met graffiti. Dekstenen rond de rosetramen zijn vervuild door roet.

ANKERS, ROOSTERS EN AANVERWANTE

Een aantal dievenijzers voor de ramen zijn roestig voornamelijk de verankering.

BETONCONSTRUCTIE TOREN

In de toren zijn verschillende sporen van betonrot en van roestende en blootliggende wapening. Reeds uitgevoerde herstellingen komen los. Dit dient dringend aangepakt te worden om problemen met stabiliteit te voorkomen.

VEILIGHEID & TOEGANKELIJKHEID TOREN

De veiligheid in de traptoren is onbestaande of onvoldoende. Borstweringen en trapleuningen dienen te worden geplaatst.

GALMBORDEN

KLOKKENSTOEL

TOREN NISSEN

DAKTOREN

UURWEEK

BUITENTRAPPEN

De ladders naar het dak zijn verroest en aan vervanging toe.

BUITENSCHRIJNWERK

RAMEN KOEPEL

RAMEN

Bij de ramen ontbreekt af en toe het voorzet raam. Het glas van enkele ramen en voorzetramen zijn gebarsten. Het kitwerk rond de raam is aan vernieuwing toe en condensgaatjes dienen vrijgemaakt te worden. Ook is het glas op sommige plaatsen gebroken.

GLAS-IN-LOOD

DEUREN

De deuren van de toegang naar de daken zijn aan vernieuwing toe. Het hout is vaak rot en de gesloten deuren zijn vaak niet winddicht. Ook een nieuwe verflaag is aan de orde. Diverse deuren zijn dichtgemaakt met een gespoten isolatie of rotswol om de openingen te dichten tegen tocht.

REGENWATERAFVOER

GOTEN

De afvoerbuis is verroest onderaan bij de overgang van koperen buis naar zinken buis. Ook soms is de verankering aan de muur losgekomen.

BUITENVLOER

Het baksteenmetselwerk rond de kerk op de vloer is gebarsten en zwaar verweerd.

Daken:

In bijlage 04 is er een gedetailleerd schadeplan van het dak van de kerk toegevoegd.

In bijlage 13 is ook een materialisatieplan van het dak weergegeven.

DAKBEDEKKING

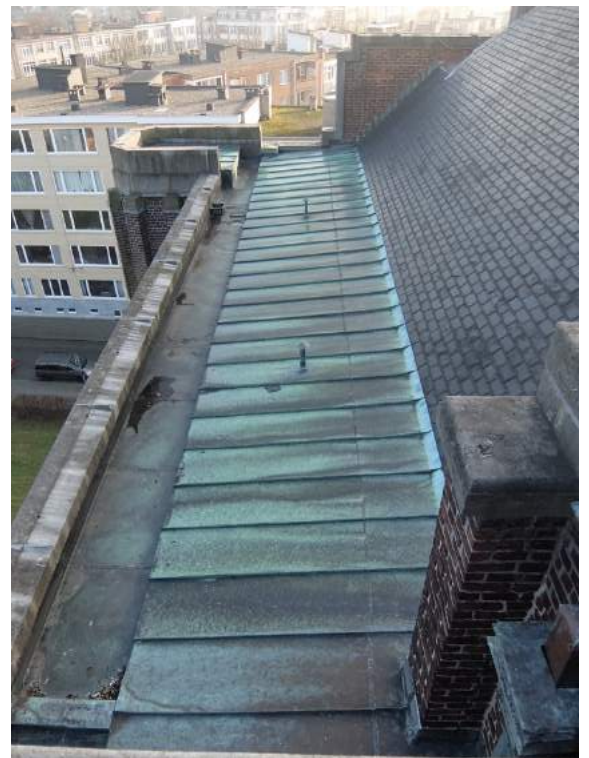
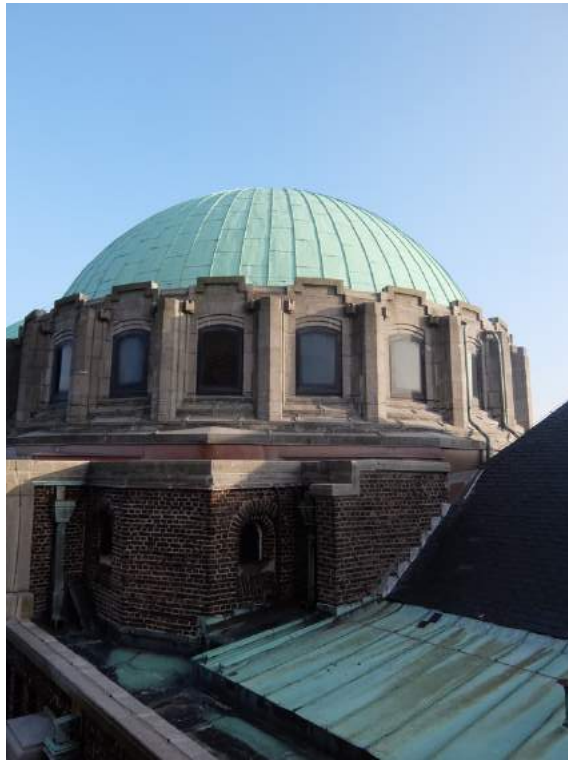
LEIBEDEKKING

Over het algemeen gesteld voldoen de leien nog, maar ze beginnen sporen van lichte en grote verwerking te vertonen. Op bepaalde plaatsen zijn enkele stukken afgebroken, zo ook zijn er vrij veel pyrietinsluitingen zichtbaar met extra verwerking tot gevolg.

METALEN DAKBEDEKKING

Het koper is algemeen gezien nog in goede staat. Tijdens de restauratie in 2015 zijn er reeds enkele dakvlakken vernieuwd. Het vernieuwde koper is harder en heeft minder beschadigingen. Er zijn bepaalde plaatsen waar de afwatering niet meer voldoende is, met vuilafzetting tot gevolg. Dit kan schadelijke gevolgen hebben voor het koper. Het koper van de grote koepels is licht verweerd, maar voldoet nog. De gootbekleding is vernieuwd, maar er is niet geweten wanneer dit juist werd uitgevoerd. Bij deze werken werd de aansluiting tussen de gootbekleding en de dakbedekking niet correct uitgevoerd, waardoor er vocht naar binnen kan sijpelen. Deze aansluiting werd aangesmeerd met een siliconenkit, maar dit is minder duurzaam en scheurt terug los.

AANSLUITINGEN

De leien daken zijn voorzien van een loden nokbekleding. Dit noklood is in goede staat. De nokbeugels zijn roestig, maar momenteel is al het lood nog goed bevestigd.

De aansluiting tussen de leien daken met het opgaand muurwerk is algemeen nog in goede staat. Het loketlood is tamelijk dun, waardoor de loketjes makkelijk opwaaien. De siliconenkit is minder duurzaam en komt op bepaalde plaatsen los, zonder grote gevolgen tot hiertoe.

Onderaan de dekstenen zijn volledig rondom kraallatten aanwezig. Deze druiplijsten liggen grotendeels los, de kitvoegen zijn sterk verweerd en voldoen niet meer.

REGENWATERAFVOER

Vele goten zijn verstopt en dat is een terugkerend probleem. Om dit te voorkomen is het aangeraden om spuwers te plaatsen zodat bij grote regenval het water snel weg kan en niet voor vochtschade zorgt.

GOTEN

De koperbekleding is algemeen in goede staat, maar plaatselijk werden er gescheurde soldeernaden vastgesteld. De koperen hanggoten zijn nog in redelijke goede staat. Ook is er vaak vuil aanwezig in de goten die deze verstroppen. Door deze verstopping is er soms een ontwikkeling van plantengroei op de gevels.

AFVOER

De koperen afvoerbuizen zijn in het algemeen in goede staat.

DEKSTENEN

De blauwe steen van de dekstenen waarmee de meeste topgevels en borstweringen bovenaan zijn afgewerkt zijn in redelijke staat. Het voegwerk daarentegen is zeer slecht. Het is volledig uitgespoeld en werd op een onvakkundige manier hersteld met een siliconenkit. De open voegen leiden tot vochtindringing in het onderliggend metselwerk.

BUITENTRAPPEN

De ladders voor de toegang van de daken zijn vaak erg roestig.

BEGROEIING

Op de daken begroeien af en toe planten die afvoeropeningen belemmeren en zorgen voor stilstaand vocht.

4. Beschrijving van erfgoedwaarden

In bijlage 12 is de bestemmingsnota toegevoegd die de culturele en sociale waarde van de kerk en voormalige sacristie versterkt.

De Kristus Koningkerk is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de historische waarde en de artistieke waarde van het monument. Maar in werkelijkheid bevat deze kerk meerdere waarden.

ERFGOED WAARDEN:

De volgende zijn de waardes worden besproken worden; architecturale waarde, architecturaal-esthetische waarde, historische waarde, stedenbouwkundige waarde.

Architecturale waarde:

De Kristus Koningkerk in Antwerpen bevat een architecturale waarde doordat de kerk een georiënteerde kruisbasiliek is, ontworpen door J. Smolderen in moderne Romaans-Byzantijnse stijl. De stijl is geïnspireerd door het werk van H.P. Berlage en de basiliek van Koekelberg naar ontwerp van A. Van Huffel. Een verwijzing naar Koekelberg kan je overigens in één van de glasramen van de kerk terugvinden: Kardinaal Van Roey wordt er afgebeeld met in zijn hand de basiliek. Van Roey was één van de drijvende krachten achter deze basiliek en steunde ook de bouw van de Kristus-Koningkerk. Ook Westminster Cathedral was voor de ontwerper J. Smolderen een bron van inspiratie. De Kristus Koningkerk is in zekere mate een zeldzaam gebouw door de buitengewone stijl die gebruikt is. Doordat de kerk is geïnspireerd op de basiliek van Koekelberg en bepaalde kenmerken gemeenschappelijk heeft zoals de stijl, het gebruik van koper en de monumentale functie kan men de kerk beschouwen als een deel van een ensemble. De Kristus Koningkerk is vastgesteld als bouwkundig erfgoed. Hierbij zijn bepaalde betrokken personen het zelfde zoals De Roeck en Klais de orgelontwerper. Ook kan de kerk een ensemble vormen met de nog overgebleven gebouwen van de wereldtentoonstelling in 1930.

Architecturaal-esthetische waarde:

De Kristus Koningkerk bevat naast zijn unieke stijl ook vele architecturaal-esthetische waarden zoals zijn glasramen ontworpen door Calders & Zn.. Net de cultuurgoederen die nog resteren van voor de bescherming waaronder Christus aan het kruis ontworpen door C. Colruyt, Het beeld van H. Cecilia door A. De Roeck, Beeld van Christus met het heilige Hart en Madonna met kind, door R. de Sauter, Heilige Antonius van Padua in hout, de kruisweg rondom de middenbeuk door A. De Roeck en etc. Zoals is vermeld in de inventaris van cultuurgoederen in hoofdstuk 3. Een van de belangrijkste cultuurgoederen in de kerk is het Klais-orgel. Familie Klais kreeg de opdracht om een orgel te bouwen en bouwde het monumentaal instrument. Dit familiebedrijf bestaat nog steeds en wordt intussen door de derde en zelfs vierde generatie geleid. De opstelling van het orgel gaat samen met de architectuur van de kerk, het volgt de achterliggende glasramen. Het orgel is een uniek en esthetisch waardevolle toevoeging aan de kerk. Het orgel heeft een minder goede geschiedenis achter de rug, het heeft deze in verval gestaan door oorlog- en waterschade. Ook de verschillende temperatuurverschillen die het orgel ondergaan heeft zijn nefast. Nu wordt het orgel onderhouden door de firma De Munck-Claessens uit Sint-Niklaas. Minstens twee maal per jaar krijgt het orgel een grondige stembeurt en wordt hij bij schade hersteld. Het orgel en de kerk zijn één en de waarde van het orgel als cultuurgoed is hoog net als andere kleinere cultuurgoederen die onroerend zijn van aard. Men kan algemeen zeggen dat de kerk een unieke uitstraling heeft door de aanwezigheid van alle artistieke elementen, cultuurgoederen en de aparte bouwstijl waarvan de kenmerkende koperen daken al vanaf ver te zien zoals vanuit de Boomse steenweg.

Historische waarde:

De kerk dateert van 1928-30 gebouwd en is oorspronkelijk gebouwd als Museum voor de Vlaamse kunst voor de Wereldtentoonstelling van 1930. De opening heeft plaatsgevonden met bij zijn van de toenmalige koning en koningin namelijk Albert I en Elisabeth. Elisabeth heeft het lint doorknipt om de tentoonstelling te openen. Meer informatie hierover bevindt zich in hoofdstuk 2, in de historische nota. Ook deed het functie als nationaal monument met gebruik van Belgische technieken en materialen zoals de Boomse en Nieuwpoortse baksteen. De kerk representeert een belangrijke gebeurtenis in het verleden van de stad en geeft een historische waarde aan de stad. De kerk is een van de weinige gebouwen overblijfsels van de wereldtentoonstelling in 1930 wat een uniek gegeven is en het belang van bewaring versterkt. Na de tentoonstelling zijn er erediensten in de kerk. Honderd jaar aan generaties zijn er gedoopt, getrouwd en/of hebben hun begrafenisdienst er gehad en vele zijn ook naar missen geweest ook zij die niet deel uitmaken van de parochie van de kerk. De kerk draagt vele levensgebeurtenissen van personen uit verschillende lagen van de bevolking. De afbraak of een verwaarlozing van de kerk zou deze levensgebeurtenissen geen ere aandoen.

Sociale waarde en gebruikswaarde:

Nu bevinden er in de kerk dagelijks erediensten en andere samenkomsten. Ook Expo-Rex, de voormalige sacristie, organiseert vele bijeenkomsten. Iedere eerste zondag van de maand bijvoorbeeld kan je in Expo-Rex terecht voor een babbel samen met een hapje en een drankje. Er is ook wekelijks een ontspanningsnamiddag in Expo-Rex voor senioren. De **sociale waarde** hangt nauw samen met de gebruikswaarde van het gebouw. Een kerk is een gebouw die mensen samenbrengt en dus ook gebouwd is voor deze functie. Daarnaast verbindt het ook de parochie die rond de kerk woont. In huidige tijden is dit laatste de voorbijen jaren wat minder omdat het aantal kerkgangers gedaald is. In de toekomst zou de kerk een andere functie naast erediensten kunnen dragen en opnieuw de bevolking verbinden met elkaar. De kerk zou dienst kunnen doen als evenementenhal of terug zijn tentoonstellingsfunctie kunnen overnemen.

Stedenbouwkundige waarde:

De kerk is onderdeel van een parochie en is een herkenningspunt binnen de stad. Door de felle kopergroene daken is de Kristus Koningkerk zichtbaar van ver. Ook volgt de kerk de as van de een steenweg waardoor de functie als herkenningspunt wordt versterkt. De kerk is bovendien de tweede grootste kerk van Antwerpen. De verlichte wijzers van de kolk zijn vanuit verschillend hoeken 's avonds en 's nachts zichtbaar. Dit geeft de kerk een stedenbouwkundige waarde binnen Antwerpen. De monumentale uitstraling en grote zijn belangrijke factors die meespelen in de herkenbaarheid van het monument. De kerk is 74 meter lang en 38 m breed van afmeting met een en met toren van 70 meter waarvan op 5 maart 1975 helaas een deel van afgebroken wordt wegens bouwvalligheid. Men heeft er destijds 2 jaar bouwtijd voor nodig gehad wat in die tijd zeer lang was. Terwijl men tijdens de bouw ook een aantal afwerkingslagen heeft weggelaten zoals het bekleden van de koepels met mozaïektegels. De kerk is gebouwd als nationaal monument binnen de wereldtentoonstelling van 1930 waardoor het deel uitmaakt van een groter geheel en er een contextwaarde is verbonden aan de kerk en droeg in de eerste plaats de functie tentoonstellingsruimte en later als kerk.

5.1. Hoofddoelstelling

De hoofddoelstelling is het **herstel van de erfgoedwaarden** van de Kristus Koningkerk. Dit houdt onder meer in:

- behoud van de historische beeldwaarde
- herstel en opfrissen van de cultuurgoederen
- herstel en opfrissen van het interieur zoals de binnenwanden en binnenschrijnwerk
- herstel en opfrissen van de gevelopbouw, het buitenschrijnwerk en de daken

Behoud van de historische beeldwaarde

Het belangrijkste uitgangspunt bij het beheer van het monument is het behoud van de historische waarde van het interieur en exterieur. De impact van de beheersmaatregelen op de historische waarde zal steeds geëvalueerd worden en dient tot een minimum herleid te worden. Om de oorspronkelijke grandeur en uitstraling van de kerk te bewaren dienen de huidige waarde van de gaaf bewaarde ruimtes maximaal behouden te blijven.

Herstel en opfrissen van de cultuurgoederen

De cultuurgoederen van de kerk met zeer specifieke erfgoedwaarde dienen opgefrist en hersteld te worden indien nodig. Zoals bijvoorbeeld de kandelaar waarvan het embleem ontbreekt of het uit een gevallen wijwatervat.

Herstel en opfrissen van het interieur zoals de binnenwanden en binnenschrijnwerk

Om de uitstraling en de beeldwaarde van de ruimtes te behouden, dienen een aantal interieurelementen te worden hersteld, met name de binnenmuren en het binnenschrijnwerk. Als voorbeeld: enkele binnenmuren hebben last van vervuiling en zoutuitbloeiingen die verwijderd moeten worden. Alle ingrepen zullen geen impact hebben op de erfgoedwaarden en worden met respect voor het bestaande uitgevoerd. Ook zorgen de ingrepen ervoor dat het de kerk in goede staat bewaard blijft voor de komende jaren. Met andere woorden de kerk behoudt zijn unieke stijl en behoudt alle interieur elementen die van waarde zijn, inclusief de sacristie.

Herstel en opfrissen van de gevelopbouw, het buitenschrijnwerk en de daken

Wat betreft het exterieur zijn er maatregelen noodzakelijk voor een goede instandhouding van de gevels en het dak. De gevels worden opgefrist en eventueel waar nodig hervoegt. Ook enkele afvoeren zijn aan herstel of vernieuwing toe. De architecturale beeldwaarde van het gebouw wordt bepaald door zijn gevelstructuur: de aanwezige dieptewerking van de bakstenen gevel met bruine Boomse baksteen met verwerking van natuursteen. Elke maatregel zorgt ervoor de moderne Romaans-Byzantijnse behouden blijft.

Herstel en beschermen van de glas-in-loodramen

Wat betreft de glasramen zijn er maatregelen noodzakelijk voor een goede instandhouding van het glas en zijn bevestiging. De verbindingen worden nagegaan of ze nog voldoende zijn, de windroeden worden hersteld indien ze hun functie niet meer vervullen, het glas-in-lood wordt gereinigd en indien nodig worden bepaalde delen herlood waarvoor ze naar een atelier worden gebracht. Bijkomend is het noodzakelijk om de glas-in-loodramen op het gelijkvloers te beschermen tegen vandalisme.

5.2. Nevendoelstelling

De nevendoelstellingen bevatten beheeropties die nodig zijn om het onroerend erfgoed te valoriseren of in regel te stellen met andere beleidsdoelstellingen of regelgevingen.

De nevendoelstellingen zijn:

- publieke toegankelijkheid en veiligheid
- gebruik van het gebouw door de burger
- beperken van de energieverliezen zonder de erfgoedwaarden en -elementen aan te tasten
- optimalisatie van de huidige functie

Publieke toegankelijkheid en veiligheid

De publieke toegankelijkheid en de leesbaarheid van het gebouw is van belang. Een kerk heeft het voordeel dat het een klassieke ruimte samenstelling heeft en planologisch zeer leesbaar is. Er wordt reeds tegemoet gekomen aan de eisen betreffende publieke toegankelijkheid en veiligheid. Zo is de Kristus Koningkerk één van de open kerk in de regio Antwerpen. De kerk is toegankelijk voor publiek tijdens weekdays tussen 9.00-12.00 en 14.00-16.00 en in het weekend tussen 9.00 en 12.00. Ook zijn er vieringen in de kerk aanwezig. Dinsdag en donderdag om 8u00, Op woensdag en vrijdag om 18u30, op zaterdag om 16u30 en op zondag zijn er twee vieringen namelijk om 9u00 en om 11u00. Om de toegankelijkheid extra duidelijk te maken hangt er een banner buiten met open kerken en zijn de openingen en vieringen ook vermeld op de site. De vieringsmomenten zelf hangen ook binnen op. De kerk is in zeer goede bouwkundige staat. Het publiek kan veilig de kerk betreden. Echter de niet toegankelijke delen zoals de trappen naar de daken zijn niet veilig. Vaak ontbreken er leuningen. Voor rolstoelgebruikers is de huidige toegang langs de noordzijde van de kerk via trappen en met als gevolg niet rolstoeltoegankelijk. Er is echter het voorstel om een tochtsas te plaatsen bij de hoofdingang waardoor dat deze ingang meer gebruikt zal worden. Bij de hoofdtoegang is een helling voorzien die de kerk toegankelijk maakt voor personen met een rolstoel.

Gebruik van het gebouw door de burger

De Kristus Koningkerk van Antwerpen kent naast de vieringen, ook een sociaal-cultureel gebruik. Voor verschillende aangelegenheden wordt de zaal Expo-Rex, de voormalige sacristie, ter beschikking gesteld. Iedere eerste zondag van de maand kan je in Expo-Rex terecht voor een babbel samen met een hapje en een drankje. Er is wekelijks een ontspanningsnamiddag in Expo-Rex voor senioren. Ook was de kerk opgesteld voor publiek tijdens de open monumentendag. Men kan zeggen dat de erfgoedontsluiting zicht richt tot alle lagen van de bevolking.

Beperken van de energieverliezen

Om de warmteverliezen te beperken zijn er bij sommige ramen voorzetglazen geplaatst. Echter is dit niet overal het geval of is het voorzetglas aan herstel toe. Ook het herkitten van enkel ramen is nodig. Daarnaast is er een voorstel om een glazen tochtsas te plaatsen aan de hoofdingang. Deze tochtsas zal de energieverliezen beperken. Iedere ingreep die men neemt respecteert de waarden die de kerk draagt. Het verhogen van het gebruikscomfort is ook belangrijk en een tochtsas draagt hierbij bij.

Zie bijlage 10, het voorsteldossier van de tochtsas

Optimalisatie van de huidige functie

Door restauratie zullen de waarden die de Kristus Koningkerk draagt tot zijn uiting komen. Dit heeft tot gevolg dat de uitstraling van de kerk versterkt wordt. Wel is een gekend probleem dat er een daling is van kerkbezoekers in ons land. De hoofdfunctie van de kerk is het plaatsvinden van vieringen. Deze functie gaat in de loop der tijd niet voldoende zijn. De kerk heeft nood aan een nevenfunctie. In de loop der tijd zou die nevenfunctie de hoofdfunctie kunnen overnemen. In de kerk zouden evenementen kunnen plaatsvinden zoals concerten, toneelstukken, tentoonstellingen, ... Men moet wel steeds zorgen dat de functie bij de kerk past en respectvol is. Men kan er bijvoorbeeld geen voedingsketen in plaatsen die het monumentale en de waarden van de kerk te niet doen. Bij het toevoegen van respectvolle nevenbestemming aan de kerk bost men op een aantal problemen die de waarden van de kerk zouden kunnen aantasten. Hiermee moet bedachtzaam mee opgesprongen worden en afwegingen gemaakt worden. Bij evenementen zullen bijvoorbeeld het massieve koorgestoelte verplaatst worden om een podium te kunnen voorzien. Of kiest men eerder voor een zachte herbestemming zoals bijvoorbeeld een tentoonstellingsruimte? Een tentoonstellingsruimte was de eerste functie van de kerk tijdens de wereldtentoonstelling in 1930 en zou wel toepasselijk zijn. Een van de kapellen staat een tentoonstellingsruimte over de wereldtentoonstelling. Ook tijdens Open Monumentendag werden er al reeds klassieke en moderne glaskunst getoond.

6. Opsomming en verantwoording van de beheersmaatregelen

Inleiding

De opgelijste werken zijn bedoeld als ondersteuning bij de opmaak van een restauratiedossier, indien noodzakelijk zal de lijst verder verfijnd en aangevuld moeten worden bij de opmaak van de concrete dossiers.

6.1 Instandhoudingswerken

In afwachting van de goedkeuring van het dossier zouden nodige instandhoudingswerken uitgevoerd kunnen worden, omwille van veiligheid en om verdere gevolgschade aan het gebouw en de erfgoedwaarden te beperken.

Bij de Kristus Koningkerk is de schade die aanwezig is niet toe aan zeer dringende werken en zijn voorlopige instandhoudingswerken niet van toepassing.

6.2 Restauratiewerken van het gebouw: eenmalige maatregelen

Om het herstel van de erfgoedwaarden voor het gebouw te realiseren zal een restauratiedossier worden opgesteld. In dit restauratiedossier worden de concrete verwezenlijking van de nevendoelstellingen mee opgenomen. De hieronder beschreven beheersmaatregelen zijn eenmalig.

EXTERIEUR DAK					
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating	Betoelaagbaar *	Forfaitair verrekend
Vervangen van de leien	x			x	
Aansluiting tussen de goot- en dakbedekking vervangen	x			x	
Nokbeugels vervangen	x			x	
Loketlood(dun) vervangen	x			x	
Druiplijsten van dekstenen vastmaken	x			x	
Voegen van dekstenen terug kitten	x			x	
Soldeernaden van goot herstellen	x			x	
Hervoege van blauwe steen van de dekstenen	x			x	
Opnieuw kitten rondom de ramen	x			x	
Condensatieopeningen onder ramen vrijmaken of voorzien	x			x	
Vervangen van gescheurde bakstenen	x			x	
Goten proper maken	x				
Voorzetramen plaatsen	x			x	
Vernieuwen van deuren	x			x	
Plaatsen van spuwers	x			x	
Daken in koper vernieuwen	x			x	
Goten herstellen of vervangen	x			x	

EXTERIEUR GEVEL					
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating	Betoelaagbaar *	Forfaitair verrekend
Bakstenen gevels opkuisen	x			x	
Hervoege gevels, baksteen, natuursteen	x			x	
Vervangen van gescheurde bakstenen	x			x	
Herstellen van dekstenen	x			x	
Hervoege van dekstenen	x			x	
Verwijderen van graffiti	x			x	
Opkuisen van natuursteen rond voorzetramen	x			x	
Betonrot oplossen en roestende en blootliggende wapening bedekken in de toren	x			x	
Verankering dievenijzer vervangen	x			x	
Vervangen van verroeste ladders	x			x	
Voorzetramen plaatsen	x			x	
Herkitten van de ramen en condensgaatjes vrijmaken	x			x	
Vernieuwing van buitendeuren	x			x	
Verroeste aansluiting van afvoerbuizen vernieuwen.	x			x	
Verankeringen afvoerbuizen herstellen	x			x	
Regenwaterafvoer vernieuwen	x			x	
Metselwerk rondom de kerk op de vloer herstellen.	x			x	

Metselwerk raamdorpels vervangen/herstellen	x			x	
Houten buitenschrijnwerk herstellen	x			x	

EXTERIEUR BEPLANTING					
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating	Betoelaagbaar *	Forfaitair verrekend
Snoeien van beplanting	x				

INTERIEUR					
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating	Betoelaagbaar *	Forfaitair verrekend
Zoutuitbloeiingen uitspoelen (1, 2B, 4B, 4D, 5B)	x			x	
Pleister van zuilen herstellen (2A, 3, 4A, 5A, 6, 9)	x			x	
Vervuld metselwerk proper maken (2B, 4A 8A)	x			x	
Hervoege van metselwerk (2D)	x			x	
Zichtbare wapening wegwerken en beton herstellen (2E)	x			x	
Borstwering voorzien aan einde trappen (2E, 4C, 4E, 11C, 13C)	x			x	
Vals tapijt vervangen (3, 6)	x				
Herstel van glazen ramen (4D)	x			x	
Kerkstoelen ontdoen van houtwormen of vervangen (6, 7B)	x				
Embleem kaarsenhouders herstellen (7C)	x				
Wijwatervat herstellen (12)	x				
Plaatsen van een sas (12)	x				
Restauratie van het klais - orgel	x			x	

6.3 Onderhoud erfgoedwaarden: wederkerende maatregelen

Het onderhoudsplan zal zich inzetten op preventief en planmatig onderhoud, om het risico op schade te beperken.

Volgende elementen, met betrekking op de erfgoedwaarden, worden opgenomen:

- periodiek onderhoud van de buitengevels en buitenschrijnwerk
- periodiek onderhoud van de daken en regenwaterafvoeren
- periodiek onderhoud van het interieur en cultuuroederen

EXTERIEUR DAK					
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating	Betoelaagbaar *	Forfaitair verrekend
Goten proper maken		x			

EXTERIEUR GEVEL					
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating	Betoelaagbaar *	Forfaitair verrekend
Bakstenen gevels opkuisen		x		x	
Verwijderen van graffiti		x		x	
Opkuisen van natuursteen rond voorzetramen		x		x	

EXTERIEUR BEPLANTING					
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating	Betoelaagbaar *	Forfaitair verrekend
Snoeien van beplanting		x			

INTERIEUR					
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating	Betoelaagbaar *	Forfaitair verrekend
Zoutuitbloeiingen uitspoelen (1, 2B, 4B, 4D, 5B)		x		x	
Vervuld metselwerk proper maken (2B, 4A 8A)		x		x	
Keuring noodverlichting		x			
Keuring elektrische installatie		x			
Keuring verwarmingsinstallatie		x			
Keuring bliksemafleiders		x			

Alle werken aan de kerk zijn premiegerechtigd op terugkerende werken zoals het snoeien van beplanting en proper maken van de goten na.

* cf. art 10.2.1 OE-decreet 2012, een premie wordt verleend "binnen de perken van de begroting" en volgens beleidsafspraken

7. Voorstel van opvolging en evaluatie

Inleiding

De werkzaamheden kunnen best jaarlijks opgevolgd en geëvalueerd worden via een jaarlijkse rapportering. En indien de werken beeindigd zijn best binnen de zes maanden een rapportering maken. En verder nadat alles terug in goede staat is zal een vijfjaarlijkse rapportering voldoende zijn.

Tijdens de opvolging zal er een voorgangsrapport opgemaakt worden van het verloop van de werkzaamheden met de datum, aard en plaats er in vermeld net als het eventuele fotomateriaal. Dit verslag wordt opgemaakt door de opdrachtgever namelijk de Kerkfabriek van de Kristus-Koningkerk stelt een verantwoordelijke aan.

1. Restauratie / eenmalige maatregelen

Na de goedkeuring van het beheersplan, waarin de eenmalige maatregelen zijn opgenomen, wordt een dossier opgemaakt voor de eenmalige maatregelen.

Tijdens de werken wordt een erfgoedconsulent wekelijks uitgenodigd op het werfoverleg. Na het werfoverleg wordt steeds een verslag opgemaakt van het verloop van de werkzaamheden met vermelding van aard, plaats, datum, resultaat, incl. fotomateriaal. Dit verslag wordt opgemaakt door de architectprojectleider van de afdeling Bouwprojecten van de stad.

Na het beëindigen van de werken, tijdens de voorlopige oplevering, wordt het as-built dossier en het onderhoudshandboek overhandigd aan het agentschap Onroerend Erfgoed. In het as-built dossier zijn volgende elementen opgenomen:

- fotoreportage (voor, tijdens en na de werken)
- werfverslagen, pv van oplevering en nota over verloop van de werken
- coördinaten van de uitvoerders en ontwerpers
- verslagen met de resultaten van de (voor)onderzoeken
- technische fiches van de gebruikte materialen
- onderhoudsrichtlijnen m.b.t. de gebruikte materialen
- as-built plannen en attesten

2. Onderhoud / terugkerende maatregelen

De verdere evaluatie van het onderhoud van het gebouw zal op 5 jaarlijkse basis gebeuren. Ter voorbereiding van deze evaluatie zal de kerkfabriek aan Monumentenwacht vragen een inspectierapport op te stellen. De kerkfabriek maakt het verslag van het plaatsbezoek op. Dit verslag wordt aangevuld met een fotoreportage, en omvat de evaluatie van de beheersdoelstellingen. Deze evaluatie zal overgemaakt worden aan het agentschap onroerend erfgoed.

Volgende evaluatiemomenten worden voorzien:

- Evaluatie na restauratiewerkzaamheden (begin 2022)
- Eerste evaluatie beheer (begin 2027)
- Tweede evaluatie beheer (begin 2032)
- Derde evaluatie beheer (begin 2037)
- Vierde evaluatie beheer (begin 2042)
- Vijfde evaluatie beheer (begin 2045)

8. Bijlagen

Bijlagen	Niet van toepassing (en dus niet bijgevoegd)	Bijgevoegd (nummering!)
Perimeter van gebied waarvoor beheersplan wordt opgemaakt (met schaal en N-pijl)		In beheerplan zelf opgelijst
Lijst van premiegerechtigde werken		In beheerplan zelf opgelijst
Lijst van handelingen waarvan de uitvoering vrijgesteld zal zijn van toelating	X	
Lijst van ZEN-erfgoed met aanduiding op kaart	X	
Lijst van open erfgoed met aanduiding op kaart	X	
Lijst van ontsluitingswerken voor open erfgoed die in aanmerking komen voor een premie met aanduiding op kaart	X	
Lijst van werken aan bomen en struiken waarvoor toelating nodig is	X	
Lijst van cultuurgoederen die in aanmerking komen voor een premie		Bijlage 01
Lijst van premiegerechtigde werken aan een orgel dat dateert van na WOI	X	
Lijst van handelingen waarvoor CBS niet kan oordelen dat ze van die aard zijn om wezenlijke eigenschappen van een DG/SG te verstoren	X	
Beschermingsbesluit		Bijlage 02
Foto inventaris van het interieur		Bijlage 03
Plannen 1930		Bijlage 04
Schadeplan van het dak		Bijlage 05
Schadeplan van gevel oost		Bijlage 06
Schadeplan van gevel zuid		Bijlage 07
Schadeplan van gevel west		Bijlage 08
Schadeplan van gevel noord		Bijlage 09
Expertiseverslag van de orgel		Bijlage 10
Voorsteldossier tochtsas		Bijlage 11
Einddossier		Bijlage 12
Bestemmingsnota		Bijlage 13
Materialisatie dak		Bijlage 14
Vastellingsbesluit		Bijlage 15
Monumentenwacht 2007		Bijlage 16
Artikel 'Het orgel van Vlaanderen'		Bijlage 17
Schadeplan van het interieur		Bijlage 18
Bibliografie		Bijlage 19